

178. Torstaina 16 päivänä joulukuuta 1993

kello 12

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely:

1) Ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 1994 5604

Hallituksen esitys n:o 126
Talousarvioaloitteet n:ot 1—447
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81

2) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista vuonna 1994 5642

Hallituksen esitys n:o 127
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 80

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi EFTA-valtioiden ja Unkarin tasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen ja Unkarin välillä maataloustuotteiden kaupasta tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

Hallituksen esitys n:o 300
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22

4) Ehdotukset kotikuntalaiksi sekä laiksi väestötietolain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 104
Lakialoite n:o 110/1991 vp
Toivomusaloitteet n:ot 176, 224, 232 ja 234/1991 vp sekä 43/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 27

S.
5) Ehdotus laiksi merimieseläkelain muuttamisesta 5649

Hallituksen esitys n:o 306
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 54

S. 6) Ehdotukset laeiksi yrittäjien eläkelain 10 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 308
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 55

7) Ehdotus laiksi kansaneläkelain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 307
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 56

8) Ehdotukset laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi ..... „

Hallituksen esitys n:o 287
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 57

„ 9) Ehdotukset laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä valtion perhe-eläkelain muuttamisesta ja laeiksi kansanedustajain eläkelain sekä valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain muuttamisesta .... „

Hallituksen esitys n:o 96
Lakialoitteet n:ot 93/1991 vp ja 55
Toivomusaloite n:o 1027/1991 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 58

10) Ehdotukset laeiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosään-
nöksen muuttamisesta 5653

Hallituksen esitys n:o 292
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö
n:o 59

11) Ehdotukset luotto- ja rahoituslai-
toksia ja niiden toimintaa koskeviksi laeik-
si .....

Hallituksen esitys n:o 295/1992 vp
Lakialoitteet n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp
sekä 21, 32 ja 36
Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

Esitellään:

12) Hallituksen esitys n:o 299 Viron
kanssa kauppaa ja taloudellista yhteistyötä
koskevista väliaikaisista järjestelyistä teh-
dyn pöytäkirjan muuttamista koskevan se-
kakomitean päätöksen eräiden määräysten
hyväksymisestä 5660

13) Hallituksen esitys n:o 301 laiksi yh-
dyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun
lain muuttamisesta 5661

14) Hallituksen esitys n:o 302 laeiksi ase-
velvollisuuslain sekä sotilasoikeudenkäyn-
tilain 2 §:n muuttamisesta .....

15) Hallituksen esitys n:o 304 laiksi
maanmittausmaksusta annetun lain muut-
tamisesta .....

16) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 29
hallituksen esityksestä laiksi ammatillisten
oppilaitosten oppilaiden opintososiaalis-
ta eduista annetun lain 2 ja 4 §:n muuttami-
sista (HE 303) .....

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi en-
simmäinen varapuhemies Paakkinen sekä edus-

S. tajat Anttila U., Donner, Häkämies, Iivari,
Kemppainen, Korkea-osa, Laukkanen V., Raja-
mäki, Rehn O., Rossi, Salolainen, Sasi, Tuomioja
ja Wahlström.

5653 Nimenhuudon jälkeen ilmoitetaan ensim-
mäinen varapuhemies Paakkinen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

„ Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päi-
västä sairauden takia ed. Häkämies sekä yksityis-
asioiden takia edustajat Kemppainen ja V. Lauk-
kanen, tästä ja huomiosesta päivästä virkatehtä-
vien takia edustajat Iivari, Rajamäki ja Salolai-
nen sekä tämän kuun 21 päivään äitiysloman
takia ed. U. Anttila.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 1994

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys n:o 126
Talousarvioaloitteet n:ot 1—447
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtio-
varainvaliokunnan mietintö n:o 81.

P ä ä l u o k k a 31

„ P u h e m i e s : Viime istunnossa julistettiin
yleiskeskustelu pääluokasta päättyneeksi.

„ Eduskunta ryhtyy pääluokan yksityiskohtai-
seen käsittelyyn.

P ä ä l u o k k a a k o s k e v a t e h d o t u k s e t

„ Seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyt
menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kir-
jallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja nu-
meroituina jaetut ehdotukset tehdään keskuste-
lun kuluessa:

1. Ed. Hämäläinen: momentille 31.24.21 li-
säyksenä 500 000 000 mk yleisten teiden kunnos-
sa pitämiseksi sekä työllisyyden lisäämiseksi. (I
vastalause)

2. Ed. Laine: momentille 31.24.21 lisäyksenä 25 000 000 mk Turun tiepiirin perustienpidon rahoittamiseen. (TAA 6)

3. Ed. Suhonen: momentille 31.24.21 lisäyksenä 1 500 000 000 mk yleisten teiden perustienpito määrärahoihin. (TAA 357)

4. Ed. Suhonen: momentille 31.24.21 lisäyksenä 1 000 000 mk paikallisten 12317 (Heinäsuon paikallistie) pinnoittamiseksi. (TAA 358)

5. Ed. Suhonen: momentille 31.24.21 lisäyksenä 5 000 000 mk ylimääräisenä määrärahana Turun tiepiirille maantien 1821 Kaksikerran järven ympäri kulkevan osuuden pikaiseen peruskorjaukseen. (TAA 359)

6. Ed. Vistbacka: momentille 31.24.21 lisäyksenä 1 200 000 000 mk yleisten teiden perustienpito määrärahojen korottamiseksi. (TAA 422)

7. Ed. Vistbacka: momentille 31.24.21 lisäyksenä 3 000 000 mk maantien 752 (Perho — Salamajärvi) peruskorjauksen jatkamiseksi. (TAA 423)

8. Ed. Vistbacka: momentille 31.24.21 lisäyksenä 2 000 000 mk Välikylän — Miilurannan — Sydänmaankylän — Koukkulan paikallistiejakson perusparantamisen aloittamiseksi. (TAA 424)

9. Ed. Vistbacka: momentille 31.24.21 lisäyksenä 1 800 000 mk Kivarin tien perusparantamiseen Pudasjärvellä. (TAA 426)

10. Ed. Hämmäläinen: momentille 31.24.77 lisäyksenä 500 000 000 mk tieverkon kehittämiseen. (I vastalause)

11. Ed. Laaksonen: momentille 31.24.77 lisäyksenä 500 000 000 mk tieverkoston kehittämiseen. (II vastalause)

12. Ed. Laine: momentille 31.24.77 lisäyksenä 7 000 000 mk valtatie 9:n eteläisen liittymän ja siihen liittyvien katujärjestelyjen toteuttamiseksi Loimaalla. (TAA 143)

13. Ed. Laine: momentille 31.24.77 lisäyksenä 1 000 000 mk kevyen liikenteen väylien rakentamiseen Vartsalan lossirantaan ja Kaurissaloon johtavan maantien varteen Kustavin keskusta-alueella. (TAA 144)

14. Ed. Laine: momentille 31.24.77 lisäyksenä 1 500 000 mk Kustavin ja Lokalahden välisen Lehmänkirkun tieyhteyden rakentamiseksi. (TAA 145)

15. Ed. Laine: momentille 31.24.77 lisäyksenä 1 000 000 mk Uudenkaupungin ohikulkutien rakentamiseen Lokalahdelta Pyhärantaan. (TAA 146)

16. Ed. Mäkelä: momentille 31.24.77 lisäyksenä 10 000 000 mk Jyväskylän — Tankolammen tien (Laukaantie) rakentamisen aloittami-

seksi välillä Lohikoski — Seppälänkangas. (TAA 198)

17. Ed. Mäkelä: momentille 31.24.77 lisäyksenä 2 000 000 mk Kinnulan — Perhon maantien perusparantamisen aloittamiseksi. (TAA 199)

18. Ed. Mäkelä: momentille 31.24.77 lisäyksenä 10 000 000 mk Keski-Suomen tiepiirille Kuhmoisten kunnassa olevien maanteiden ja paikallisteiden perusparantamiseen. (TAA 200)

19. Ed. Mäkelä: momentille 31.24.77 lisäyksenä 5 000 000 mk tieosuuden Multia — Liesjärvi rakentamisen aloittamiseen osana Jyväskylän — Vaasan tieyhteyttä. (TAA 201)

20. Ed. Mäkipää: momentille 31.24.77 lisäyksenä 10 000 000 mk valtatie 3:n liikenteen sujuvuuden parantamiseksi Ikaalisissa ja Parkanos- sa. (TAA 221)

21. Ed. Polvinen: momentille 31.24.77 lisäyksenä 2 000 000 mk Komulanlammen maantien 9005 perusparantamisen aloittamiseen. (TAA 268)

22. Ed. Rask: momentille 31.24.77 lisäyksenä 7 000 000 mk Paattion eritasoliittymän rakentamiseen Kemissä. (TAA 293)

23. Ed. Rimmi: momentille 31.24.77 lisäyksenä 15 000 000 mk Syvinkisalmen sillan rakentamiseen ja maantien 3481 perusparantamiseen. (TAA 316)

24. Ed. Suhonen: momentille 31.24.77 lisäyksenä 2 000 000 000 mk tieverkon kehittämiseen. (TAA 360)

25. Ed. Laine: momentille 31.24.77 lisäyksenä 50 000 000 mk tieverkon kehittämiseen Lapin läänissä. (TAA 377)

26. Ed. Tykkyläinen: momentille 31.24.77 lisäyksenä 10 000 000 mk valtatie 5:n osuuden Hiltulanlahti — Vehmasmäki parantamisen aloittamiseen. (TAA 388)

27. Ed. Vistbacka: momentille 31.24.77 lisäyksenä 1 500 000 000 mk tieverkon kehittämiseen. (TAA 425)

28. Ed. Vähänäkki: momentille 31.24.77 lisäyksenä 2 000 000 mk käytettäväksi valtatie 7:n Otsola — Summa -osuuden valmistuttua rakennettavien liikennejärjestelyjen suunnitteluun Haminan Tervasaaren läheisyydessä ja Pyhtään Siltakylän kohdalla. (TAA 440)

29. Ed. Vähänäkki: momentille 31.24.77 lisäyksenä 4 000 000 mk valtatie 15:n perusparantamisen suunnitteluun välillä Kouvola — Kotka. (TAA 441)

30. Ed. Vähänäkki: momentille 31.24.77 lisäyksenä 3 000 000 mk Pessankosken sillan suunnitteluun välille Kuusaanniemi — Voikkaa ras-

kaan liikenteen saamiseksi pois asutuskeskuksista. (TAA 442)

31. Ed. Vähänäkki: momentille 31.24.77 lisäyksenä 500 000 mk kantatie 61:n suunnitteluun Vehkalahden ja Luumäen kuntien alueella Kymen läänissä. (TAA 443)

32. Ed. Vähänäkki: momentille 31.24.77 lisäyksenä 1 000 000 mk jalankulku- ja pyörätien rakentamisen aloittamiseen maantielle 3582 Tavastilan ja Ylänuummen välillä Kotkan kaupungissa. (TAA 444)

33. Ed. von Bell: luvun 31.24 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus uuden aluehallintolainsäädännön tultua voimaan selvittää mahdollisuudet palauttaa Pohjois-Karjalan ja Kainuun tiepiirit tielaitoksen organisaatioon.”

34. Ed. Lahikainen: momentille 31.30.77 lisäyksenä 1 000 000 mk Kymijoen kanavaselvityksen jatkamiseen Keitele — Päijänne-kanavan valmistuttua. (TAA 133)

35. Ed. Rönholm: momentille 31.30.77 lisäyksenä 2 000 000 mk Naantalın väylän syventämiseksi 14,2 metriin. (TAA 338)

36. Ed. Vähänäkki: momentille 31.32.30 lisäyksenä 1 500 000 mk Pyhtään Kaunissaaren reitti- ja vierasvenesataman II rakennusvaiheen rahoittamiseen. (TAA 447)

37. Ed. Laaksonen: momentille 31.55.41 lisäyksenä 10 000 000 mk sanomalehdistön tukeen. (II vastalause)

38. Ed. Paloheimo: momentilta 31.55.41 vähennettäväksi 5 200 000 mk puoluelehtien tukemisesta. (TAA 253)

39. Ed. Laaksonen: luvun 31.55 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta toteaa, että vapaan kilpailun ja vapaan tiedottamisen turvaamiseksi tarvitaan trustienvastaista ja kilpailua suojaavaa lainsäädäntöä ja edellyttää, että hallitus pikaisesti valmistelee lakiesityksen, jolla estetään tiedotusvälineiden liiallinen keskittyminen yksiiin käsiin.” (II vastalause)

40. Ed. Suhonen: momentille 31.57.61 lisäyksenä 31 000 000 mk linja-autoliikenteen matkustuskustannusten alentamiseen. (TAA 361)

41. Ed. Törnqvist: momentille 31.57.61 lisäyksenä 20 000 000 mk Joensuu — Helsinki — Oulu-yöjunaliikenteen uudelleen aloittamiseen. (TAA 391)

42. Ed. Hämäläinen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 500 000 000 mk Valtionrautateiden radanpidon kehittämisinvestointien nopeuttamiseksi. (I vastalause)

43. Ed. Kasurinen: momentille 31.58.62 lisäyk-

senä 1 000 000 mk Itäradat-tarveselvityksen uudelleen laatimiseksi erityisesti kansainvälisen liikenteen kehityksen huomioon ottaen. (TAA 105)

44. Ed. Laaksonen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 500 000 000 mk, mistä kehittämisinvestointeihin 300 000 000 markkaa ja perusradanpitoon 200 000 000 markkaa. (II vastalause)

45. Ed. Laine: momentille 31.58.62 lisäyksenä 10 000 000 mk Turun ja Toijalan välisen radan tason nostoon ja sähköistyksen suunnitteluun. (TAA 7)

46. Ed. Luukkainen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 500 000 000 mk Valtionrautateiden radanpitoon ja kansainvälisten rautatieyhteyksien suunnitteluun. (III vastalause, TAA 176 ja 177)

47. Ed. Mäkelä: momentille 31.58.62 lisäyksenä 5 000 000 mk rataosuuden Orivesi — Vilppula — Haapamäki — Seinäjoki perusparannuksen aloittamiseksi. (TAA 202)

48. Ed. Paasio: momentille 31.58.62 lisäyksenä 40 000 000 mk Turun — Helsingin rautatien tason parantamiseen. (TAA 246)

49. Ed. Polvinen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 10 000 000 mk raitteenvaihtoon Kontiomäen — Murtomäen rataosalla Paltamossa. (TAA 269)

50. Ed. Polvinen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 3 000 000 mk Matkalan kolmioraitteen rakentamiseksi Paltamon Kontiomäessä. (TAA 270)

51. Ed. T. Roos: momentille 31.58.62 lisäyksenä 1 000 000 mk Tampere — Pori/Rauma-radän sähköistämisen suunnitteluun. (TAA 330)

52. Ed. Suhonen: momentille 31.58.62 lisäyksenä 1 000 000 000 mk Valtionrautateiden radanpito määrärahojen lisäämiseksi. (TAA 362)

53. Ed. Laine: momentille 31.58.62 lisäyksenä 10 000 000 mk Sallan ja Kantalahden välisen rautatien rakentamisen suunnitteluun. (TAA 378)

54. Ed. Törnqvist: momentille 31.58.62 lisäyksenä 30 000 000 mk Nurmes — Kontiomäki rataosan perusparantamiseen. (TAA 392)

55. Ed. Törnqvist: momentille 31.58.62 lisäyksenä 20 000 000 mk Niiralan ja Onkamon välisen rautatien kunnostamiseen ja perusparannukseen. (TAA 393)

56. Ed. Vistbacka: momentille 31.58.62 lisäyksenä 500 000 000 mk Valtionrautateiden radanpito määrärahojen korottamiseksi. (TAA 427)

57. Ed. Vistbacka: momentille 31.58.62 lisäyksenä 20 000 000 mk Etelä-Pohjanmaan alueen rautatieverkoston kehittämiseen ja turvaamiseen. (TAA 429)

58. Ed. Laine: momentin 31.58.62 perustelu-

sa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän mahdollisuudet URPO-radan rakentamisen jatkosuunnittelun toteuttamiseksi 1970-luvulla valmistellun yleissuunnitelman pohjalta.” (TAA 147)

59. Ed. Rimmi: luvun 31.92 uudelle momentille 10 000 000 mk Tampere — Pirkkalan lentoaseman matkustajaterminaalin laajennuksen aloittamiseksi. (TAA 317)

60. Ed. Mäkelä: momentille 31.93.41 lisäykseenä 2 000 000 mk Kivijärven lentokentän peruskorjaus- ja laajennustyöhön. (TAA 203)

Keskustelu:

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 1.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 2.

Ed. P a a s i o : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotukset n:ot 3—5.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan ed. Suhosen ehdotuksia.

Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotukset n:ot 6—9.

Ed. J u r v a : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 10.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 11.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. L a i n e : Teen ehdotukset n:ot 12 ja 13, ehdotuksen n:o 14, joka koskee Lehmänkurkun tieyhteyttä, sekä ehdotuksen n:o 15.

Ed. L a a k s o n e n : Kannatan ed. Laineen ehdotuksia.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotukset n:ot 16—19.

Ed. S u h o n e n : Kannatan ed. Mäkelän tekemiä ehdotuksia.

Ed. M ä k i p ä ä : Teen ehdotuksen n:o 20.

Ed. A i t t o n i e m i : Kannatan.

Ed. P o l v i n e n : Teen ehdotuksen n:o 21.

Ed. L a a k s o : Kannatan.

Ed. R a s k : Teen ehdotuksen n:o 22.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. R i m m i : Teen ehdotuksen n:o 23.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 24.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan ed. Suhosen ehdotusta.

Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 25.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 26.

Ed. P o l v i : Kannatan.

Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 27.

Ed. J u r v a : Kannatan.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Teen ehdotukset n:ot 28—32.

Ed. R i n n e : Kannatan.

Ed. v o n B e l l : Teen ehdotuksen n:o 33.

Ed. P o l v i n e n : Kannatan.

Ed. L a h i k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 34.

Ed. M u t t i l a i n e n : Kannatan.

Ed. R ö n n h o l m : Teen ehdotuksen n:o 35.

Ed. P a a s i o : Kannatan.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Teen ehdotuksen n:o 36.

Ed. R i n n e : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 37.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. P a l o h e i m o : Teen ehdotuksen n:o 38.

Ed. L u u k k a i n e n : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 39.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 40.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan ehdotusta n:o 40.

Ed. T ö r n q v i s t : Teen ehdotuksen n:o 41.

Ed. M y l l e r : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 42.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. K a s u r i n e n : Teen ehdotuksen n:o 43.

Ed. P a a s i o : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 44.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 45.

Ed. A s t a l a : Kannatan.

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 46.

Ed. N i k u l a : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 47.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. P a a s i o : Teen ehdotuksen n:o 48.

Ed. L a i n e : Kannatan.

Ed. P o l v i n e n : Teen ehdotukset n:ot 49 ja 50.

Ed. L a a k s o : Kannatan molempia ed. Polvisen ehdotuksia.

Ed. T. R o o s : Teen ehdotuksen n:o 51.

Ed. R ö n n h o l m : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 52.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan ed. Suhosen tekemää ehdotusta.

Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 53.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. T ö r n q v i s t : Teen ehdotukset n:ot 54 ja 55.

Ed. M y l l e r : Kannatan molempia ed. Törnqvistin ehdotuksia.

Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotukset n:ot 56 ja 57.

Ed. J u r v a : Kannatan molempia ed. Vistbackan ehdotuksia.

Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 58.

Ed. A s t a l a : Kannatan.

Ed. R i m m i : Teen ehdotuksen n:o 59.

Ed. A. O j a l a : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 60.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset n:ot 1—60 ja niitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku 01 Liikenneministeriö hyväksytään.

Luku 24 Tielaitos

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotus n:o 1, ed. Suhosen ehdotus n:o 3 ja ed. Vistbackan ehdotus n:o 6 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään ed. Suhosen ehdotuksesta ed. Vistbackan ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta ed. Hämmäläisen ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksen n:o 6 ja ed. Suhosen ehdotuksen n:o 3 välillä.

Ehdotus n:o 6 "jaa", ehdotus n:o 3 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 31 ei-ääntä, 38 tyhjää; poissa 16. (Ään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 6.

2) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksen n:o 1 ja ed. Vistbackan ehdotuksen n:o 6 välillä.

Ehdotus n:o 1 "jaa", ehdotus n:o 6 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 139 jaa- ja 22 ei-ääntä, 22 tyhjää; poissa 16. (Ään. 2)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 1.

3) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 1 mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 1 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 2 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 64 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 16. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 4.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 4 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 42 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 5 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 147 jaa- ja 37 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 7.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 7 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 148 jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 8.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 8 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 159 jaa- ja 22 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 16. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 9.

Mietintö "jaa", ehdotus n:o 9 "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 154 jaa- ja 29 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 15. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotus n:o 10 ja ed. Laaksosen samansisältöinen ehdotus n:o 11, ed. Suhosen ehdotus n:o 24 ja ed. Vistbackan ehdotus n:o 27 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään ed. Suhosen ehdotuksesta ed. Vistbackan ehdotusta vastaan, sitten voittaneesta ed. Hämmäläisen ja ed. Laaksosen ehdotuksia vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksen n:o 27 ja ed. Suhosen ehdotuksen n:o 24 välillä.

Ehdotus n:o 27 ”jaa”, ehdotus n:o 24 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 17 ei-ääntä, 44 tyhjää; poissa 17. (Ään. 10)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 27.

2) Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 27 ed. Hämmäläisen ehdotusta n:o 10 ja ed. Laaksosen ehdotusta n:o 11 vastaan.

Ehdotukset n:ot 10 ja 11 ”jaa”, ehdotus n:o 27 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 137 jaa- ja 22 ei-ääntä, 25 tyhjää; poissa 15. (Ään. 11)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotukset n:ot 10 ja 11.

3) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 10 ja ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 11 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotukset n:ot 10 ja 11 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 69 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 12.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 12 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 141 jaa- ja 43 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 13)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 13.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 13 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 51 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 14)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 14.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 18. (Ään. 15)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 15.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 15 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 140 jaa- ja 44 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 16.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 16 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 151 jaa- ja 31 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 15. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 17.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 17 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 147 jaa- ja 32 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 19. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 18.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 18 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 147 jaa- ja 36 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 15. (Ään. 19)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 19.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 19 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 153 jaa- ja 29 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 16. (Ään. 20)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkipään ehdotuksesta n:o 20.	Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 28.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 20 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 28 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 40 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 21)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 57 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 27)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
Äänestys ed. Polvisen ehdotuksesta n:o 21.	Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 29.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 21 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 29 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 38 ei-ääntä; poissa 18. (Ään. 22)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 52 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 28)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
Äänestys ed. Raskin ehdotuksesta n:o 22.	Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 30.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 22 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 30 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 61 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 23)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 49 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14. (Ään. 29)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
Äänestys ed. Rimmin ehdotuksesta n:o 23.	Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 31.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 23 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 31 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 47 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 24)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 141 jaa- ja 43 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 30)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 25.	Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 32.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 25 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 32 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 152 jaa- ja 31 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 25)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 59 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 31)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
Äänestys ed. Tykkyläisen ehdotuksesta n:o 26.	Äänestys ed. von Bellin ehdotuksesta n:o 33.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 26 ”ei”.	Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 33 ”ei”.
P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 53 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 17. (Ään. 26)	P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 55 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 17. (Ään. 32)
Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.	Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 25 Tienpidon valtionavut hyväksytään.

Luku 30 Merenkululaitos

Äänestys ed. Lahikaisen ehdotuksesta n:o 34.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 34 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 62 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 33)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Rönholmin ehdotuksesta n:o 35.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 35 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 62 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 34)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 31 Merentutkimuslaitos hyväksytään.

Luku 32 Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 36.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 36 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 136 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 35)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 40 Autorekisterikeskus, luku 50 Ilmatieteen laitos ja luku 52 Telehallintokeskus hyväksytään.

Luku 55 Viestinnän korvaukset ja avustukset

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 37.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 37 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 111 jaa- ja 71 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 15. (Ään. 36)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Paloheimon ehdotuksesta n:o 38.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 38 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 173 jaa- ja 10 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 37)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 39.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 39 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 38)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 57 Henkilöliikenteen valtionavut ja korvaukset

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 40.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 40 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 57 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14. (Ään. 39)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Törnqvistin ehdotuksesta n:o 41.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 41 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 83 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 40)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 58 Radanpito ja radanpitoon liittyvät valtionavut

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotus n:o 42, ed. Laaksosen ehdotus n:o 44, ed. Luukkaisen ehdotus n:o 46, ed. Suhosen ehdotus n:o 52 ja ed. Vistbackan ehdotus n:o 56 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 52 ed. Laaksosen ehdotusta n:o 44 vastaan, sitten voittaneesta ed. Luukkaisen ehdotusta n:o 46 vastaan, edelleen voittaneesta ed. Hämmäläisen ehdotusta n:o 42 vastaan, vielä voittaneesta ed. Vistbackan ehdotusta n:o 56 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksen n:o 44 ja ed. Suhonen ehdotuksen n:o 52 välillä.

Ehdotus n:o 44 ”jaa”, ehdotus n:o 52 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 15 ei-ääntä, 32 tyhjää; poissa 18. (Ään. 41)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 44.

2) Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksen n:o 46 ja ed. Laaksosen ehdotuksen n:o 44 välillä.

Ehdotus n:o 46 ”jaa”, ehdotus n:o 44 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 80 jaa- ja 67 ei-ääntä, 35 tyhjää; poissa 17. (Ään. 42)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 46.

3) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksen n:o 42 ja ed. Luukkaisen ehdotuksen n:o 46 välillä.

Ehdotus n:o 42 ”jaa”, ehdotus n:o 46 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 15 ei-ääntä, 35 tyhjää; poissa 16. (Ään. 43)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 42.

4) Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksen n:o 56 ja ed. Hämmäläisen ehdotuksen n:o 42 välillä.

Ehdotus n:o 56 ”jaa”, ehdotus n:o 42 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 72 ei-ääntä, 23 tyhjää; poissa 16. (Ään. 44)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 56.

5) Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 56 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 56 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 45)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Kasurisen ehdotuksesta n:o 43.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 43 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 46)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 45.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 45 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 71 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 47)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 47.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 47 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 57 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 48)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Paasion ehdotuksesta n:o 48.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 48 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 49)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Polvisen ehdotuksesta n:o 49.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 49 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 54 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 50)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Polvisen ehdotuksesta n:o 50.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 50 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 56 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14. (Ään. 51)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. T. Roosin ehdotuksesta n:o 51.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 51 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 52)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 53.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 53 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 58 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 53)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Törnqvistin ehdotuksesta n:o 54.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 54 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 109 jaa- ja 75 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 54)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Törnqvistin ehdotuksesta n:o 55.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 55 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 120 jaa- ja 62 ei-ääntä; poissa 17. (Ään. 55)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 57.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 57 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 60 ei-ääntä; poissa 14. (Ään. 56)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 58.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 58 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 123 jaa- ja 61 ei-ääntä; poissa 15. (Ään. 57)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 90 Valtionrautatiet hyväksytään.

Luku 92 Ilmailulaitos

Äänestys ed. Rimmin ehdotuksesta n:o 59.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 59 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 16. (Ään. 58)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 93 Ilmailukenteen valtionavut

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 60.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 60 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 146 jaa- ja 33 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 19. (Ään. 59)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 99 Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot ja pääluokan perustelut hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 32

P u h e m i e s : Viime istunnossa julistettiin yleiskeskustelu pääluokasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Pääluokkaa koskevat ehdotukset

Seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyt menettelytavan mukaisesti keskustankansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskustelun kuluessa:

1. Ed. Tennilä: momentille 32.40.21 lisäyksenä 20 000 000 mk malminetsinnän lisäämiseen Lapiassa. (TAA 379)

2. Ed. Polvinen: luvun 32.40 uudelle momentille 5 000 000 mk Suomen kallioperän jatkotutkimuksiin hiukkaskiihdytinhankeeseen selvittämissä ja eteenpäin viemiseksi. (TAA 264)

3. Ed. Apukka: momentille 32.44.23 lisäyksenä 10 000 000 mk Sodankylän satelliittiaseman rakentamiseen. (TAA 40)

4. Ed. Luukkainen: momentille 32.44.40 lisäyksenä 200 000 000 mk Teknologian tutkimuskeskuksen tuotekehitysavustuksiin, jotka on tarkoitettu ympäristötekniologian kehittämiseen. (III vastalause, TAA 35)

5. Ed. Luukkainen: momentin 32.44.40 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että suomalaisen ympäristötekniologian kehitys tulee turvata perustamalla TEKESin yhteyteen tätä varten erityisrahasto.” (III vastalause, TAA 35)

6. Ed. Apukka: momentille 32.50.88 lisäyksenä 300 000 000 mk osakehankintoihin (valtionyhtiöt). (II vastalause)

7. Ed. Törnqvist: momentille 32.50.88 lisäyksenä 50 000 000 mk Enso-Gutzeitin Pankakosken tehtaan investointiohjelman rahoittamiseen. (TAA 394)

8. Ed. Apukka: momentin 32.50.88 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii eduskunnalle laajan valtionyhtiöiden kehittämisohjelman maamme elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi ja alueellisen tasapainoisen kehityksen takaamiseksi siten, että ohjelmaan sisältyy myös uusien valtionyhtiöiden perustaminen entisten kehittämisen ohella.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa Veitsiluoto Oy:n Kemin ja Kemijärven lämpövoimaloiden rakentamisen aloittamisen vuonna 1994.” (II vastalause)

9. Ed. Apukka: momentille 32.52.24 lisäyksenä 10 000 000 mk kehittämispalveluihin pk-yrityksille. (II vastalause)

10. Ed. Polvinen: momentille 32.52.24 lisäyksenä 500 000 mk Kainuun mekaanisen puunjalostusteollisuuden kaupan ja tuotannon kehittämisprojektiin. (TAA 265)

11. Ed. Apukka: momentille 32.52.40 lisäyksenä 6 000 000 mk valtionavustuksena pk-yritysten kehittämispalvelutoimintaan ja alan yhteisöille. (II vastalause)

12. Ed. Jurva: momentille 32.55.21 lisäyksenä 10 000 000 mk uusiutuvien ja vaihtoehtoisten energiamuotojen tutkimukseen käytettävien määrärahojen lisäämiseksi. (TAA 91)

13. Ed. Rask: momentille 32.55.40 lisäyksenä 217 000 000 mk Veitsiluoto Oy:n Kemin ja Kemijärven voimalaitosten rakentamiseen. (TAA 294)

14. Ed. Vistbacka: momentille 32.55.40 lisäyksenä 2 000 000 mk Vetelin voimalaitosta suunnittelevan yhtiön perustamiskustannuksia varten. (TAA 430)

15. Ed. Laine: momentille 32.55.41 lisäyksenä 2 000 000 mk Turunmaan ulkosaariston sähköistämiseen. (TAA 148)

16. Ed. Luukkainen: momentin 32.55.42 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että kauppa- ja teollisuusministeriö keskittää energiatutkimuksen resurssit uusiutuvien energiamuotojen, mm. tuulivoiman, aurinkoenergian ja biomassan, tutkimiseen ja käyttöönottoon sekä energiaa säästävien tekniikoiden kehittämiseen ja soveltamiseen.” (III vastalause)

17. Ed. Vistbacka: momentille 32.61.40 lisäyksenä 8 100 000 mk haja-asutusalueiden vähittäiskaupan tukemiseen. (TAA 432)

18. Ed. Luukkainen: momentin 32.85.45 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että henkilöstöjärjestelyt eivät saa vaarantaa ulkomailla tapahtuvaa vienninedistämistä.” (III vastalause)

19. Ed. Luukkainen: pääluokan 32 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtion ja yritysten välinen suhde arvioidaan uudelleen ja samalla yksinkertaistetaan ja koordinoidaan yritystukijärjestelmä.” (III vastalause)

Keskustelu:

Ed. T e n n i l ä : Teen ehdotuksen n:o 1.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. P o l v i n e n : Teen ehdotuksen n:o 2.

Ed. P o l v i : Kannatan.

Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 3.

Ed. T e n n i l ä : Kannatan.

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotukset n:ot 4 ja 5.

Ed. N i k u l a : Kannatan molempia ehdotuksia.

Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 6.

Ed. L a a k s o n e n : Kannatan.

Ed. T ö r n q v i s t : Teen ehdotuksen n:o 7.

Ed. M y l l e r : Kannatan.

- Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 8. **Päätökset:**
- Ed. T e n n i l ä : Kannatan. Luku 01 Kauppa- ja teollisuusministeriö, luku 02 KTM yrityspalvelun piiritoimistot, luku 27 Kuluttajavirasto, luku 28 Kuluttajavalituslautakunta, luku 29 Kilpailuvirasto, luku 30 Elintarvikevirasto, luku 31 Kuluttaja-asiamiehen toimisto, luku 32 Patentti- ja rekisterihallitus, luku 33 Kuluttajatutkimuskeskus, luku 38 Mittateknii- kan keskus sekä luku 39 Teknillinen tarkastus- keskus hyväksytään.
- Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 9.
- Ed. L a a k s o n e n : Kannatan.
- Ed. P o l v i n e n : Teen ehdotuksen n:o 10.
- Ed. P o l v i : Kannatan.
- Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 11. *Luku 40 Geologian tutkimuskeskus*
- Ed. L a a k s o n e n : Kannatan. Äänestys ed. Tennilän ehdotuksesta n:o 1.
- Ed. J u r v a : Teen ehdotuksen n:o 12. Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.
- Ed. V i s t b a c k a : Kannatan. P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 67 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 60)
- Ed. R a s k : Teen ehdotuksen n:o 13. Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
- Ed. A. O j a l a : Kannatan. Äänestys ed. Polvisen ehdotuksesta n:o 2.
- Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 14. Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.
- Ed. J u r v a : Kannatan. P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 70 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 61)
- Ed. L a i n e : Teen ehdotuksen n:o 15. Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
- Ed. A s t a l a : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 16. Luku 42 Valtion teknillinen tutkimuskeskus hyväksytään.
- Ed. N i k u l a : Kannatan. *Luku 44 Teknologian kehittämiskeskus*
- Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 17. Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 3.
- Ed. J u r v a : Kannatan. Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotukset n:ot 18 ja 19. P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 123 jaa- ja 48 ei-ääntä; poissa 28. (Ään. 62)
- Ed. N i k u l a : Kannatan molempia ehdotuk- Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.
- sia. Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 4.
- Keskustelu julistetaan päättyneeksi. Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 4 ”ei”.
- P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdo- P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 106 tukset n:ot 1—19 ja niitä on kannatettu. jaa- ja 67 ei-ääntä; poissa 26. (Ään. 63)
- Selonteko myönnetään oikeaksi. Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 5 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 106 jaa- ja 67 ei-ääntä; poissa 26. (Ään. 64)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 49 Kera Oy hyväksytään.

Luku 50 Teollisuuden ja sitä palvelevan tutkimuksen edistäminen

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 6.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 6 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 106 jaa- ja 69 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 65)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Törnqvistin ehdotuksesta n:o 7.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 7 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 69 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 24. (Ään. 66)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Apukan ehdotukseen n:o 8 sisällyvistä kahdesta lausumaehdotuksesta äänestetään erikseen.

Äänestys ed. Apukan ehdotukseen n:o 8 sisältyvästä 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 8 sisältyvä 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 106 jaa- ja 71 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 67)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Apukan ehdotukseen n:o 8 sisältyvästä 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 8 sisältyvä 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 79 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 23. (Ään. 68)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 51 Yritystoiminnan alueelliset rahoitustoimenpiteet hyväksytään.

Luku 52 Pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittäminen

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 9.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 9 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 69)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Polvisen ehdotuksesta n:o 10.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 10 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 56 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 70)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 11.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 11 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 81 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 71)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 55 Energiatalous

Äänestys ed. Jurvan ehdotuksesta n:o 12.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 12 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 72)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Raskin ehdotuksesta n:o 13.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 13 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 78 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 24. (Ään. 73)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 14.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 142 jaa- ja 32 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 23. (Ään. 74)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 15.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 15 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 122 jaa- ja 55 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 75)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 16.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 16 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 76)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 61 Kotimaankaupan edistäminen

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 17.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 17 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 60 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 77)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 80 Matkailun edistämiskeskus hyväksytään.

Luku 85 Ulkomaankaupan edistäminen

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 18.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 18 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 66 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 23. (Ään. 78)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 90 Valtion hankintakeskus hyväksytään.

Pääluokan perustelut

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 19.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 19 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 64 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 24. (Ään. 79)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P ä ä l u o k k a 33

P u h e m i e s : Viime istunnossa julistettiin yleiskeskustelu pääluokasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

P ä ä l u o k k a a k o s k e v a t e h d o t u k s e t

Seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyt menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskustelun kuluessa:

1. Ed. Mäkelä: momentille 33.05.21 lisäyksenä 3 600 000 mk 10 esittelijän viran (A 19) ja 10 osastosihteerin viran (A 14) perustamiseksi valtion tapaturmavirastoon viraston toiminnan tehostamiseksi. (TAA 204)

2. Ed. Laaksonen: momentille 33.15.51 lisäyksenä 13 000 000 mk äitiysavustuksen budjettiperusteiseen korottamiseen. (II vastalause)

3. Ed. Hämäläinen: momentin 33.15.52 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että jatkossa perhepolitiikassa otetaan huomioon kaikki perhepoliittiset tulonsiirrot, kuntien mahdollisuudet tarjota päivähoitopalveluita ja päivähoitomaksujen korotukset. Pienipalkkaisten työssäkäyvien vanhempien osuutta perhepoliittisesta tuesta ei saa vähentää eikä perhetukien uudistamisella tule asettaa työssäkäynnille taloudellisia esteitä.” (I vastalause)

4. Ed. Luukkainen: momentin 33.15.52 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää perhetuki uudistuksen ja talouslaman yhteisvaikutuksen erityyppisten lapsiperheiden toimeentuloon vuonna 1994 ja ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin mahdollisten epäkoh-

tien korjaamiseksi lapsilisäjärjestelmää kehittämällä.” (III vastalause, TAA 229)

5. Ed. Härmäläinen: luvun 33.17 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus välittömästi käynnistää toimenpiteet, joilla erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyttä vähennetään oleellisesti nykyisestä. Vain siten voidaan varmistua työttömyysturvaan osoitettujen määrärahojen riittävydestä.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että pitkään työttömänä olleiden henkilöiden työttömyysjaksot katkaistaan siten, että he voivat päästä takaisin työttömyysturvajärjestelmän piiriin työmarkkinatuella. Ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien toimeentuloturva on järjestettävä tasoltaan kohtuullisena ja ilman tarvetta turvautua kunnalliseen toimeentulotukeen.” (I vastalause)

6. Ed. Laaksonen: luvun 33.17 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta, todeten nuorisotyöttömyyden pahentuneen, edellyttää hallituksen ryhtyvän pikaisesti toimiin sen helpottamiseksi osoittamalla nuorille työ-, koulutus- tai harjoittelupaikka edes väliaikaisesti sekä kokeilemalla nuorten omien erilaisten työllistymis- ja aktiivintihankkeiden tukemista passivoivan työttömyyden asemesta.”

2) ”Eduskunta, todeten pitkäaikaistyöttömien määrän hallituksen arvion mukaan nousevan 200 000 hengeksi vuonna 1994 ja yhä useamman myös joutuvan ansiosidonnaisen työttömyysturvan ulkopuolelle, edellyttää hallituksen ryhtyvän toimiin pitkien työttömyysjaksojen katkaisemiseksi.” (II vastalause)

7. Ed. Suhonen: momentille 33.18.60 lisäyksestä 20 000 000 mk vitamiini- ja hivenainevalmisteiden korvaamiseksi potilaille sairausvakuutuksen kautta apteekissa 1.12.1994 alkaen. (TAA 363)

8. Ed. Härmäläinen: momentin 33.19.51 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esitykset, joilla maatalousyrittäjien eläkejärjestelmä yhtenäistetään muiden pienyrittäjien eläkejärjestelmien kanssa.” (I vastalause)

9. Ed. Härmäläinen: momentin 33.19.60 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta edellyttää, että eläkeläis- ja vanhusväestöä kohdellaan julkisen talouden säästötoimenpiteissä oikeudenmukaisesti ja erilaisia säästöpäätöksiä tehtäessä hallitus arvioi niiden yhteisvaikutukset kunkin väestöryhmän kannalta.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että kansaneläkelain mukaista eläketurvaa rahoitetaan tulevaisuudessa yhä suuremmissa määrin verovaroin. Palkkaperusteisista työnantaja- ja työntekijämaksuista, vakuutusperiaatteeseen soveltumattomasta eläkkeensaajan kansaneläkemaksusta ja kuntien maksuista lisäosien rahoittamiseen tulee asteittain luopua.” (I vastalause)

10. Ed. Mäkipää: momentille 33.21.52 lisäyksestä 88 000 000 mk ylimääräisen rintamalisän budjettiperusteiseen korottamiseen. (TAA 222)

11. Ed. Suhonen: momentille 33.21.52 lisäyksestä 75 000 000 mk ylimääräisen rintamalisän budjettiperusteiseksi korottamiseksi 1.7.1994 alkaen 30 %:iin kansaneläkkeen lisäosan määrästä. (TAA 364)

12. Ed. Suhonen: momentille 33.21.52 lisäyksestä 500 000 000 mk rintamasotilaseläkkeiden budjettiperusteiseksi korottamiseksi. (TAA 365)

13. Ed. Mäkipää: momentille 33.22.50 lisäyksestä 26 000 000 mk sotilasvammakorvausten budjettiperusteiseen indeksikorotukseen vuonna 1994. (TAA 223)

14. Ed. Suhonen: momentille 33.22.50 lisäyksestä 32 000 000 mk budjettiperusteisiin sotilasvammakorvauksiin ja eräisiin kuntoutustoiminnan menoihin yli 70-vuotiaiden invalideilta 10—25-prosenttisten sotainvalidien pääsemiseksi kuntoutukseen vähintään joka toinen vuosi. (TAA 367)

15. Ed. Kohijoki: momentin 33.22.50 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että vastaisuudessa ja viimeistään vuodesta 1995 alkaen sotilasvammakorvausten indeksikorotukset tullaan tekemään alentamattomina.” (TAA 110)

16. Ed. Mäkelä: momentille 33.22.56 lisäyksestä 10 000 000 mk sotainvalidien puolisojen kuntoutuksen sekä virkistys- ja lomajaksojen järjestämiseen. (TAA 206)

17. Ed. Mäkelä: luvun 33.22 uudelle momentille 20 000 000 mk kotirintamanaisten kuntoutuksen aloittamiseksi. (TAA 205)

18. Ed. Suhonen: luvun 33.23 uudelle momentille 20 000 000 mk sotalieskien sosiaalietuuksien ylimääräiseksi parantamiseksi. (TAA 366)

19. Ed. Härmäläinen: momentilta 33.29.61 vähennettäväksi 100 000 000 mk kohdennettavaksi kansainväliseen kehitys yhteistyöhön. (I vastalause)

20. Ed. Mäkelä: momentilta 33.29.61 vähennettäväksi 200 000 000 mk pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen tarkoitusta määrärahoista. (TAA 208)

21. Ed. Jurva: momentin 33.29.61 perusteissa lausuttavaksi: "Määrärahasta saadaan käyttää enintään 200 000 000 markkaa pakolaisten kouluttamiseen lääkinnällisiin ja humanitäärisiin tehtäviin ja heidän lähettämiseensä ja palkkaamiseensa ko. tehtäviin kotimaassaan tai sen lähivaltioissa olevissa pakolaisleireissä." (TAA 92)

22. Ed. Mäkelä: momentin 33.29.61 perusteissa lausuttavaksi: "Vuonna 1994 varaudutaan noin 500 pakolaisen kiintiöön, joka sisältää jo perheenyhdistämishojelman puitteissa tulevat omaiset." (TAA 208)

23. Ed. Hämäläinen: momentille 33.32.30 lisäyksenä 1 300 000 000 mk ylimääräisenä budjetitiperusteisena valtionosuutena kuntien järjestämään sosiaali- ja terveydenhuoltoon. (I vastalause)

24. Ed. Moilanen: momentille 33.32.30 lisäyksenä 10 000 000 mk elintensiirtotoiminnan turvaamiseen. (TAA 180)

25. Ed. Mäkelä: momentille 33.32.30 lisäyksenä 1 500 000 mk vähävaraisten lasten lomatoimintaan. (TAA 196)

26. Ed. Mäkelä: momentille 33.32.30 lisäyksenä 10 000 000 mk rintasyövän mama-ohjelman toteuttamiseen varhaistoteamisen tehostamiseksi. (TAA 207)

27. Ed. Paloheimo: momentilta 33.32.30 vähennettäväksi 80 000 000 mk työkykyisten miesten toimeentulotuesta. (TAA 254)

28. Ed. Suhonen: momentille 33.32.30 lisäyksenä 200 000 000 mk lasten häiriöttömän päivähoidon turvaamiseksi. (TAA 369)

29. Ed. Suhonen: momentille 33.32.30 lisäyksenä 10 000 000 mk lasten leukemian ja muiden syöpäsairauksien hoidon tehostamiseen. (TAA 370)

30. Ed. Hämäläinen: momentille 33.32.31 lisäyksenä 50 000 000 mk kuntien sosiaali- ja terveyspalveluinvestointien aikaistamiseen. (I vastalause)

31. Ed. Hämäläinen: momentin 33.57.40 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että eri ryttäjärhymiä kohdellaan tasapuolisesti lomatoiminnan tukemisessa." (I vastalause)

32. Ed. Mäkelä: momentille 33.57.42 lisäyksenä 4 500 000 mk pienyrittäjien vuosilomarahan säilyttämiseksi. (TAA 209)

33. Ed. Hiltunen: momentille 33.92.50 lisäyksenä 7 000 000 mk Takuu-Säätiön pääoman korottamiseen. (TAA 74)

34. Ed. Jurva: momentilta 33.92.50 vähennettäväksi 1 500 000 mk pakolaisten lomatoimin-

nasta aiheutuviin menoihin tarkoitettusta määrärahasta. (TAA 210)

35. Ed. Mäkelä: momentilta 33.92.50 vähennettäväksi 1 500 000 mk pakolaisten lomatoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin tarkoitettusta määrärahasta. (TAA 210)

36. Ed. Suhonen: luvun 33.92 uudelle momentille 5 000 000 mk valtionapuna veteraanijärjestöille. (TAA 368)

Keskustelu:

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 1.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 2.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 3.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 4.

Ed. N i k u l a : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 5.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 6.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 7.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 8 ja 9.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. M ä k i p ä ä : Teen ehdotuksen n:o 10.

Ed. A i t t o n i e m i : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotukset n:ot 11 ja 12.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan kumpaakin ed. Suhosen ehdotusta.

Ed. M ä k i p ä ä : Teen ehdotuksen n:o 13.

Ed. A i t t o n i e m i : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 14.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan.

Ed. K o h i j o k i : Teen ehdotuksen n:o 15.

Ed. V a r p a s u o : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotukset n:ot 16 ja 17.

Ed. S u h o n e n : Kannatan ja teen ehdotuksen n:o 18.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 19.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 20.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. J u r v a : Teen ehdotuksen n:o 21.

Ed. V i s t b a c k a : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 22.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 23.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. M o i l a n e n : Teen ehdotuksen n:o 24.

Ed. H i l t u n e n : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotukset n:ot 25 ja 26.

Ed. S u h o n e n : Kannatan kumpaakin ehdotusta.

Ed. P a l o h e i m o : Teen ehdotuksen n:o 27.

Ed. J u r v a : Kannatan.

Ed. S u h o n e n : Teen ehdotukset n:ot 28 ja 29.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan kumpaakin tehtyä ehdotusta.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 30 ja 31.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan kumpaakin ehdotusta.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 32.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. H i l t u n e n : Teen ehdotuksen n:o 33.

Ed. M o i l a n e n : Kannatan.

Ed. J u r v a : Teen ehdotuksen n:o 34.

Ed. V i s t b a c k a : Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 35.

Ed. S u h o n e n : Kannatan ja teen ehdotuksen n:o 36.

Ed. M ä k e l ä : Kannatan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset n:ot 1—36 ja niitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku 01 Sosiaali- ja terveysministeriö, luku 02 Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämisskeskus, luku 03 Työttömyysturvalautakunta ja luku 04 Tarkastuslautakunta hyväksytään.

Luku 05 Tapaturmavirasto

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 1.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 136 jaa- ja 33 ei-ääntä; poissa 30. (Ään. 80)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 06 Terveydenhuollon oikeusturvakeskus, luku 07 Työterveyslaitos, luku 08 Kansanterveyslaitos, luku 10 Säteilyturvakeskus, luku 11 Lääkelaitos, luku 12 Valtion koulukodit, luku 13 Järvenpään sosiaalisairaala ja luku 14 Valtion mielisairaalat hyväksytään.

Luku 15 Perhekustannusten tasaus

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 27. (Ään. 81)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 3.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 27. (Ään. 82)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 4.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 4 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 93 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 27. (Ään. 83)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 16 Yleinen perhe-eläke hyväksytään.

Luku 17 Työttömyysturva

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 5 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 28. (Ään. 84)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 6.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 6 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 26. (Ään. 85)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 18 Sairausvakuutus

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 7.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 7 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 66 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 86)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 19 Eläkevakuutus

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 8.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 8 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 72 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 23. (Ään. 87)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 9 sisällyvistä kahdesta lausumaehdotuksesta äänestetään erikseen.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 9 sisällyvästä 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 9 sisältyvä 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 88)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 9 sisällyvästä 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 9 sisältyvä 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 89)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 20 Tapaturmavakuutus hyväksytään.

Luku 21 Rintamaveteraanieläkkeet

P u h e m i e s : Ed. Mäkipään ehdotus n:o 10 ja ed. Suhosen ehdotus n:o 11 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Suhosen ehdotuksen n:o 11 ja ed. Mäkipään ehdotuksen n:o 10 välillä.

Ehdotus n:o 11 ”jaa”, ehdotus n:o 10 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 82 jaa- ja 49 ei-ääntä, 43 tyhjää; poissa 25. (Ään. 90)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 11.

2) Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 11 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 11 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 91)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 12.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 12 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 74 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 92)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 22 Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

P u h e m i e s : Ed. Mäkipään ehdotus n:o 13 ja ed. Suhosen ehdotus n:o 14 ovat vastakkaisia,

joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Mäkipään ehdotuksen n:o 13 ja ed. Suhosen ehdotuksen n:o 14 välillä.

Ehdotus n:o 13 ”jaa”, ehdotus n:o 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 31 ei-ääntä, 42 tyhjää; poissa 22. (Ään. 93)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 13.

2) Äänestys ed. Mäkipään ehdotuksesta n:o 13 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 13 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 94)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Kohijoen ehdotuksesta n:o 15.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 15 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 79 jaa- ja 100 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 95)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Kohijoen ehdotuksen.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 16.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 16 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 96)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 17.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 17 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 97)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 23 Muu sodista kärsineiden turva

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 18.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 18 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 98)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 28 Muu toimeentuloturva hyväksytään.

Luku 29 Pakolaisten ja turvapaikan hakijoiden vastaanotto

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotus n:o 19 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 20 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksen n:o 19 ja ed. Mäkelän ehdotuksen n:o 20 välillä.

Ehdotus n:o 19 ”jaa”, ehdotus n:o 20 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 136 jaa- ja 12 ei-ääntä, 30 tyhjää; poissa 21. (Ään. 99)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 19.

2) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 19 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 19 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 74 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 19. (Ään. 100)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Jurvan ehdotuksesta n:o 21.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 21 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 171 jaa- ja 7 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 101)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 22.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 22 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 171 jaa- ja 6 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 102)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 32 Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 23.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 23 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 103)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Moilasen ehdotuksesta n:o 24.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 24 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 77 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 22. (Ään. 104)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 25.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 25 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 105)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 26.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 26 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 106)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Paloheimon ehdotuksesta n:o 27.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 27 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 171 jaa- ja 7 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 107)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 28.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 28 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 69 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 108)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 29.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 29 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 80 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 109)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 30.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 30 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 110)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 53 Terveyskasvatus ja -valvonta hyväksytään.

Luku 57 Lomatoiminta

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 31.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 31 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 111)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 32.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 32 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 83 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 112)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 92 Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

Äänestys ed. Hiltusen ehdotuksesta n:o 33.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 33 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 29 ei-ääntä, 8 tyhjä; poissa 28. (Ään. 113)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Jurvan ehdotus n:o 34 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 35 ovat samansisältöisiä, joten niistä äänestetään yhdessä mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestys ed. Jurvan ehdotuksesta n:o 34 ja ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 35.

Mietintö ”jaa”, ehdotukset n:ot 34 ja 35 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 150 jaa- ja 13 ei-ääntä, 11 tyhjä; poissa 25. (Ään. 114)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 36.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 36 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 73 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 115)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 99 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut menot sekä pääluokan perustelut hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 3 4

P u h e m i e s : Viime istunnossa julistettiin yleiskeskustelu pääluokasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

P ä ä l u o k k a a k o s k e v a t e h d o t u k s e t

Seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyt menettelytavan mukaisesti keskustuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskustelun kuluessa:

1. Ed. Hämäläinen: momentin 34.01.21 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus pitää huolen työvoimahallinnon kyvystä vastata masatyöttömyyden hoitamisesta, erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemisesta, aiheutuviin valtaviin haasteisiin.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle tarvittaessa lisätalousarvioesityksen, jossa käyttämättä jääviä palkkaperusteisia työllistämistukia voidaan käyttää tilapäisten henkilöiden palkkaamiseen työvoimahallintoon enintään kahden vuoden pituisiin työsuhteisiin.” (I vastalause)

2. Ed. Hämäläinen: momentille 34.06.02 lisäyksenä 300 000 000 mk käytettäväksi palkkauksiin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi. (I vastalause)

3. Ed. Laaksonen: momentille 34.06.02 lisäyksenä 700 000 000 mk palkkausmenoihin työttömyyden vähentämiseksi. (II vastalause)

5. Ed. Suhonen: momentille 34.06.02 lisäyksenä 300 000 000 mk työvoimapolitiikan tehostamisen edellyttämiin palkkakustannuksiin. (TAA 371)

7. Ed. Apukka: momentille 34.06.30 lisäyksenä 300 000 000 mk valtionapuun kunnille ja kuntayhtymille työttömyyden lieventämiseksi. (II vastalause)

8. Ed. Hämäläinen: momentille 34.06.30 lisäyksenä 300 000 000 mk käytettäväksi kunnille ja kuntayhtymille palkkauksiin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi. (I vastalause)

9. Ed. Mäkelä: momentille 34.06.30 lisäyksenä 500 000 000 mk valtion harkinnanvaraisen työllistämistuen korottamiseen. (TAA 211)

10. Ed. Tennilä: momentille 34.06.30 lisäyksenä 2 400 000 000 mk työllisyyslain velvoittavuuden palauttamisen edellyttämien työllistämisvastuiden hoitamiseksi. (TAA 383)

11. Ed. Hämäläinen: momentille 34.06.50 lisäyksenä 500 000 000 mk työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osallistuvien opintososiaaliin etuuksiin ja ostopalveluihin. (I vastalause)

12. Ed. Hämäläinen: momentille 34.06.51 lisäyksenä 450 000 000 mk työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen ostopalveluihin. (I vastalause)

13. Ed. Hämäläinen: momentin 34.06.52 perusteluissa lausuttavaksi:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen työmarkkinatuesta annetun lain muuttamiseksi siten, että laissa tarkoitettu työharjoittelu voi tapahtua työsuhteessa.”

2) ”Eduskunta edellyttää vanhempiensa luona asuvien osittaisesta työmarkkinatuesta luopumista.” (I vastalause)

14. Ed. Hämäläinen: momentille 34.06.61 lisäyksenä 400 000 000 mk käytettäväksi palkkauksiin nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi sekä oppisopimusten käytön lisäämiseksi. (I vastalause)

15. Ed. Jurva: momentille 34.06.61 lisäyksenä 1 000 000 000 mk työttömyyden lieventämiseen tarkoitettuihin määrärahoihin. (TAA 93)

16. Ed. Laaksonen: momentille 34.06.61 lisäyksenä 300 000 000 mk valtionapuun työttömyyden lieventämiseksi. (II vastalause)

17. Ed. Mäkelä: momentille 34.06.61 lisäyksenä 1 500 000 000 mk työttömyyden lieventämiseen tarkoitettuihin määrärahoihin. (TAA 212)

18. Ed. Luukkainen: momentin 34.06.61 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että

1) hallitus ryhtyy tehostettuihin toimiin nuoriso-työttömyyden lieventämiseksi ja esittelee eduskunnalle seikkaperäisen ohjelman alle 25-vuotiaiden nuorten työ- ja koulutuspaikkojen lisäämiseksi keväällä 1994, ja että

2) hallitus ottaa työllisyysmäärärahojen jakoperustelut uudelleen tarkasteluun niin, että työllisyysmäärärahat työtöntä kohden jaetaan nykyistä tasaisemmin, jotta pitkäaikaistyöttömyyskierreet saataisiin tehokkaasti katkaistua.” (III vastalause)

19. Ed. Apukka: momentille 34.06.62 lisäyksenä 300 000 000 mk työllisyysperusteisen valtionavun investointeihin. (II vastalause)

20. Ed. Lahikainen: momentille 34.06.62 lisäyksenä 250 000 000 mk työllisyysperusteisen valtionavun investointeihin jaettavaksi tasapuolisesti maan eri alueille. (TAA 138)

21. Ed. P. Leppänen: momentille 34.06.62 lisäyksenä 20 000 000 mk työllisyysperusteisen valtionavun investointeihin Keski-Suomessa. (TAA 157)

22. Ed. Mäkelä: momentille 34.06.62 lisäyksenä 20 000 000 mk työllisyysperusteiseen valtionapuun investointeihin Keski-Suomessa. (TAA 213)

23. Ed. Mäkelä: momentille 34.06.62 lisäyksenä 9 000 000 mk työllisyystöinä suoritettavan maantien 6411 Piippaharju — Niemisjärvi perusrannuksen aloittamiseksi. (TAA 214)

25. Ed. Laaksonen: momentille 34.06.77 lisäyksenä 300 000 000 mk sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi. (II vastalause)

26. Ed. Laine: momentille 34.06.77 lisäyksenä 50 000 000 mk Varsinais-Suomen työllisysohjelman laatimiseen ja sen toteuttamisen aloittamiseen. (TAA 149)

27. Ed. P. Leppänen: momentille 34.06.77 lisäyksenä 35 000 000 mk sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi Keski-Suomessa. (TAA 157)

28. Ed. Mäkelä: momentille 34.06.77 lisäyksenä 35 000 000 mk sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi Keski-Suomessa. (TAA 215)

29. Ed. Hämäläinen: luvun 34.06 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että työllistämistuet jaetaan eri työvoimapiireille työttömien määrän suhteessa.” (I vastalause)

30. Ed. Rimmi: momentille 34.99.50 lisäyksenä 80 000 000 mk palkkaturvan enimmäismäärän säilyttämiseksi ennallaan. (TAA 319)

31. Ed. Rimmi: luvun 34.99 uudelle momentille 5 000 000 mk työttömien harrastustoiminnan tukemiseen. (TAA 320)

32. Ed. Vistbacka: luvun 34.99 uudelle momentille 20 000 000 mk eräiden palkkasaataviin rinnastettavien saamisten budjettiperusteiseksi turvaamiseksi toimeksiantajan konkurssissa. (TAA 431)

Keskustelu:

Ed. Hämäläinen: Teen ehdotukset n:ot 1 ja 2.

Ed. Lahti-Nuutila: Kannatan.

Ed. Laaksosen: Teen ehdotuksen n:o 3.

Ed. Apukka: Kannatan.

Ed. Suhonen: Teen ehdotuksen n:o 5.

Ed. Mäkelä: Kannatan.

Ed. Apukka: Teen ehdotuksen n:o 7.

Ed. Laaksosen: Kannatan.

Ed. Hämäläinen: Teen ehdotuksen n:o 8.

Ed. Lahti-Nuutila: Kannatan.

Ed. Mäkelä: Teen ehdotuksen n:o 9.

Ed. Suhonen: Kannatan.

Ed. Tennilä: Teen ehdotuksen n:o 10.

Ed. Apukka: Kannatan.

Ed. Hämäläinen: Teen ehdotukset n:ot 11—14.

Ed. Lahti-Nuutila: Kannatan.

Ed. Jurva: Teen ehdotuksen n:o 15.

Ed. Vistbacka: Kannatan.

Ed. Laaksosen: Teen ehdotuksen n:o 16.

Ed. Apukka: Kannatan.

Ed. Mäkelä: Teen ehdotuksen n:o 17.

Ed. Suhonen: Kannatan.

Ed. Luukkainen: Teen ehdotuksen n:o 18.

Ed. Pyköläinen: Kannatan.

Ed. Apukka: Teen ehdotuksen n:o 19.

Ed. Laaksosen: Kannatan.

Ed. Lahikainen: Teen ehdotuksen n:o 20.

Ed. Muttilainen: Kannatan.

Ed. P. Leppänen: Teen ehdotuksen n:o 21.

Ed. Laitinen: Kannatan.

Ed. Mäkelä: Teen ehdotukset n:ot 22 ja 23.

Ed. Suhonen: Kannatan.

Ed. Laaksosen: Teen ehdotuksen n:o 25.

Ed. Apukka: Kannatan.

Ed. Laine: Teen ehdotuksen n:o 26.

Ed. Astala: Kannatan.

Ed. P. Leppänen: Teen ehdotuksen n:o 27.

Ed. Laitinen: Kannatan.

Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 28.

Ed. S u h o n e n : Kannatan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 29.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. R i m m i : Teen ehdotukset n:ot 30 ja 31.

Ed. A. O j a l a : Kannatan.

Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 32.

Ed. J u r v a : Kannatan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset n:ot 1—3, 5, 7—23 ja 25—32 ja niitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku 01 Työministeriö

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 1 sisällyvistä kahdesta lausumaehdotuksesta äänestetään erikseen.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 1 sisällyvästä 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 1 sisällyvä 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 26. (Ään. 116)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 1 sisällyvästä 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 1 sisällyvä 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 117)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 03 Työsuojelun piirihallinto hyväksytään.

Luku 06 Työvoimapolitiikan toimeenpano

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 96 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 118)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 3.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 119)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 5 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 120)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 7.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 7 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 121)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 8.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 8 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 122)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 9.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 9 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 123)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Tennilän ehdotuksesta n:o 10.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 10 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 75 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 20. (Ään. 124)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 11.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 11 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 125)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 12.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 12 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 126)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 13 sisältyvistä kahdesta lausumaehdotuksesta äänestetään erikseen.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 13 sisältyvästä 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 13 sisältyvä 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 127)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 13 sisältyvästä 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 13 sisältyvä 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 128)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 14.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 18. (Ään. 129)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Jurvan ehdotus n:o 15, ed. Laaksosen ehdotus n:o 16 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 17 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 17 ed. Jurvan ehdotusta n:o 15 vastaan, sitten voittaneesta ed. Laaksosen ehdotusta n:o 16 vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Jurvan ehdotuksen n:o 15 ja ed. Mäkelän ehdotuksen n:o 17 välillä.

Ehdotus n:o 15 ”jaa”, ehdotus n:o 17 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 35 ei-ääntä, 65 tyhjää; poissa 18. (Ään. 130)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 15.

2) Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksen n:o 16 ja ed. Jurvan ehdotuksen n:o 15 välillä.

Ehdotus n:o 16 ”jaa”, ehdotus n:o 15 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 141 jaa- ja 14 ei-ääntä, 26 tyhjää; poissa 18. (Ään. 131)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 16.

3) Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 16 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 16 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 132)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 18.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 18 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 19. (Ään. 133)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Apukan ehdotus n:o 19 ja ed. Lahikaisen ehdotus n:o 20 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Lahikaisen ehdotuksen n:o 20 ja ed. Apukan ehdotuksen n:o 19 välillä.

Ehdotus n:o 20 ”jaa”, ehdotus n:o 19 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 37 ei-ääntä, 26 tyhjää; poissa 18. (Ään. 134)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 20.

2) Äänestys ed. Lahikaisen ehdotuksesta n:o 20 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 20 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 135)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. P. Leppäsen ehdotus n:o 21 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 22 ovat samansäiltöiset, joten niistä on äänestettävä yhdessä mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestys ed. P. Leppäsen ehdotuksesta n:o 21 ja ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 22.

Mietintö ”jaa”, ehdotukset n:ot 21 ja 22 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 55 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 20. (Ään. 136)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 23.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 23 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 35 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 20. (Ään. 137)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 25.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 25 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 76 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 19. (Ään. 138)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laineen ehdotuksesta n:o 26.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 26 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 52 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 22. (Ään. 139)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. P. Leppäsen ehdotus n:o 27 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 28 ovat samansäiltöiset, joten niistä on äänestettävä yhdessä mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestys ed. P. Leppäsen ehdotuksesta n:o 27 ja ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 28.

Mietintö ”jaa”, ehdotukset n:ot 27 ja 28 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 45 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 23. (Ään. 140)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämäläisen ehdotuksesta n:o 29.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 29 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 89 jaa- ja 82 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 27. (Ään. 141)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 99 Työministeriön hallinnonalan muut menot

Äänestys ed. Rimmin ehdotuksesta n:o 30.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 30 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 74 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 23. (Ään. 142)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Rimmin ehdotuksesta n:o 31.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 31 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 74 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 143)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 32.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 32 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 67 ei-ääntä, 2 tyhjä; poissa 29. (Ään. 144)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Pääluokan perustelut hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 35

P u h e m i e s : Viime istunnossa julistettiin yleiskeskustelu pääluokasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy pääluokan yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

P ä ä l u o k k a a k o s k e v a t e h d o t u k e t

Seuraavat pääluokkaa koskevat, hyväksytyt menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskustelun kuluessa:

1. Ed. Paloheimo: momentille 35.01.22 lisäyksenä 10 000 000 mk ympäristövaikutusten selvittämiseksi valtion talousarviossa. (TAA 255)

2. Ed. Suhonen: momentille 35.11.61 lisäyksenä 500 000 mk Pidä Saaristo Siistinä ry:n valtionapuun. (TAA 374)

3. Ed. Hämäläinen: momentille 35.11.62 lisäyksenä 45 000 000 mk ympäristönsuojelun edistämiseen. (I vastalause)

4. Ed. Luukkainen: momentille 35.11.62 lisäyksenä 500 000 000 mk jätteiden hyötykäytön, kierrätyksen ja muun ympäristönsuojelutyön edistämiseen. (III vastalause, TAA 37)

5. Ed. Paloheimo: momentille 35.11.62 lisäyksenä 15 000 000 mk jätehuollon edistämiseen. (TAA 256)

6. Ed. Vistbacka: momentille 35.11.62 lisäyksenä 1 000 000 mk Selin kierrätyskeskuksen toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen. (TAA 433)

7. Ed. Luukkainen: momentin 35.11.62 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että ympäristöministeriön asettama Ympäristönsuojelun- ja hoidon työllisyysryhmän keväällä 1993 jättämässä mietinnössä suositellut toimenpiteet jätehuollon ja kierrätyksen kehittämisestä ja työpaikkojen luomisesta toteutetaan.” (III vastalause, TAA 37)

8. Ed. Astala: momentille 35.11.63 lisäyksenä 25 000 000 mk ilmansuojelun ja jätehuollon investointien korkotukeen. (TAA 49)

9. Ed. Luukkainen: momentin 35.11.64 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että kehitetään pantti-palautusjärjestelmä mm. jäteöljylle, romuautoille ja akuille.” (III vastalause)

10. Ed. Viljamaa: momentille 35.25.74 lisäyksenä 2 000 000 mk Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiirin aluelaboratorion korjaus- ja laajennustöiden aloittamiseksi. (TAA 415)

11. Ed. Hämäläinen: momentille 35.25.77 lisäyksenä 5 000 000 mk saastuneiden maa-alueiden kunnostamiseen kiireellisissä tapauksissa. (I vastalause)

12. Ed. Kaarilahti: momentille 35.25.77 lisäyksenä 1 000 000 mk Kaksikerran järven ojavesisuunnitelman toteuttamisen kustannuksiin. (TAA 95)

13. Ed. Laitinen: momentille 35.25.77 lisäyksenä 6 000 000 mk Vihtavuori — Leppävesi — Jyväskylän-vesihuoltotöiden aloittamiseen. (TAA 153)

14. Ed. Luukkainen: momentille 35.25.77 lisäyksenä 5 000 000 mk saastuneiden maa-alueiden kunnostamiseen. (III vastalause)

15. Ed. Mäkelä: momentille 35.25.77 lisäyksenä 6 000 000 mk valtionosuutena siirtoviemärin rakentamiseen välille Vihtavuori — Leppävesi — Jyväskylä. (TAA 217)

16. Ed. Rimmi: momentille 35.25.77 lisäyksenä 1 000 000 mk Lempäälän Hulauden ongelmajätekaatopaikan kunnostamiseen. (TAA 321)

17. Ed. Vistbacka: momentille 35.25.77 lisäyksenä 300 000 mk Patanan- ja Räyriinjärvien kunnostustöiden aloittamiseksi Vetelissä. (TAA 420)

18. Ed. Vähänäkki: momentille 35.25.77 lisäyksenä 2 000 000 mk Lupinlahteen johtavan Pappilansalmen (Hamina) perkaamiseen ja kaupungin keskustan ranta-alueen kunnostamiseen. (TAA 439)

19. Ed. Luukkainen: momentille 35.30.21 lisäyksenä 8 000 000 mk uhanalaisten lajien suojeleluun. (III vastalause)

20. Ed. Rask: momentille 35.30.22 lisättäväksi 5 000 000 mk Perämeren kansallispuiston rakentamiseen. (TAA 295)

21. Ed. Stenius-Kaukonen: momentille 35.30.22 lisäyksenä 10 000 000 mk luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnostukseen. (TAA 353)

22. Ed. Hämäläinen: momentin 35.30.22 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että momentin määrärahoja käytetään myös Kolin kansallispuistoalueen perustoimintojen rakentamiseen." (I vastalause)

23. Ed. Apukka: momentille 35.30.87 lisäyksenä 50 000 000 mk luonnonsuojelualueiden hankkimiseksi. (II vastalause)

24. Ed. Astala: momentille 35.30.87 lisäyksenä 3 000 000 mk Kurjenrahkan kansallispuiston perustamista varten. (TAA 50)

25. Ed. Luukkainen: momentille 35.30.87 lisäyksenä 100 000 000 mk luonnonsuojelualueiden hankkimiseen ja että tästä summasta osoitetaisiin 35 000 000 markkaa Repoveden luonnonsuojelun alueen laajentamiseksi. (III vastalause, TAA 72 ja 280)

26. Ed. Hämäläinen: momentin 35.30.87 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että momentin määrärahoja käytetään myös Kolin kansallispuiston alueella olevien lunastettavien maiden lunastamiseen ja että kansallispuiston valmistumista myös näin edistettäisiin." (I vastalause)

27. Ed. Apukka: luvun 35.30 uudelle momentille 500 000 mk Keivitsan kaivoshankkeen edellyttämään yhdyskuntasuunnitteluun. (TAA 41)

28. Ed. Hämäläinen: luvun 35.41 perusteluissa lausuttavaksi:

1) "Eduskunta edellyttää, että asuntorahastolle taataan riittävät pitemmän aikavälin toimintamahdollisuudet asuntojen uustuotannon, peruskorjausten ja olemassa olevan asuntokannan turvaamiseksi."

2) "Eduskunta edellyttää, että asuntorahaston lainakantaa ei arvopaperisteta." (I vastalause)

29. Ed. Hämäläinen: momentille 35.45.54 lisäyksenä 200 000 000 mk asumistukeen tuen tason säilyttämiseksi. (I vastalause)

30. Ed. Luukkainen: momentille 35.45.54 lisäyksenä 300 000 000 mk asumistukeen. (III vastalause)

31. Ed. Suhonen: momentille 35.45.55 lisäyksenä 100 000 000 mk taloudellisissa vaikeuksissa oleville asuntovelallisille myönnettävään budjetitiperusteiseen korkotukeen. (TAA 373)

32. Ed. Luukkainen: momentille 35.45.56 lisäyksenä 200 000 000 mk korjaustoiminnan avustuksiin. (III vastalause, TAA 73)

33. Ed. Mäkelä: momentille 35.45.56 lisäyksenä 50 000 000 mk sotiemme invalidien ja rintamamiesten asuntojen korjaamiseen. (TAA 218)

34. Ed. Mäkipää: momentille 35.45.56 lisäyksenä 10 000 000 mk sotainvalidien asuntojen muutostöiden korvattavuuden haitta-asterajan alentamiseen. (TAA 225)

35. Ed. Hämäläinen: momentin 35.45.57 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että arvonlisäverouudistuksen aiheuttama asumiskustannusten nousu korvataan myös vuokra-asuntokäyttöön rakennettaville asuintaloille." (I vastalause)

36. Ed. Hämäläinen: momentille 35.45.60 lisäyksenä 1 100 000 000 mk siirtona valtion asuntorahastoon arava-asuntotuotannon rahoituksen turvaamiseksi. (I vastalause)

37. Ed. Jurva: momentille 35.45.60 lisäyksenä 25 000 000 mk Helsingin vuokra-asuntokannan lisäämiseksi. (TAA 94)

38. Ed. Laaksonen: momentille 35.45.60 lisäyksenä 1 100 000 000 mk siirtona valtion asuntorahastoon riittävän valtion osalainoittaman uustuotannon ja korjaamisen mahdollistamiseksi. (II vastalause)

39. Ed. Mäkelä: momentille 35.45.60 lisäyksenä 75 000 000 mk opiskelija-asuntojen rakentamiseen. (TAA 216)

40. Ed. Suhonen: momentille 35.45.60 lisäyksenä 50 000 000 mk Turun ja ympäristökuntien asuntopulan poistamiseen tarvittaviin toimiin. (TAA 372)

41. Ed. Hämäläinen: momentin 35.45.60 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että selvitetään mahdollisuudet palauttaa valtion vuoden 1994 talousarvioon määräraha siirrosta asuntorahastoon alikorkoisuuden tukemiseksi." (I vastalause)

42. Ed. Hämäläinen: luvun 35.45 perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että yhteis-

kunnan tukeman asuntotuotannon painopistettä siirretään korkotuetuista aravavuokra-asuntoihin ja että vuokra-asuntojen korkotuessa luovutettiin valtiolle kalliimmaksi tulevasta lyhytaikaisesta (10 vuoden) lainoituksesta mahdollisimman pian.” (I vastalause)

Keskustelu:

- Ed. P a l o h e i m o : Teen ehdotuksen n:o 1.
- Ed. H a a v i s t o : Kannatan.
- Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 2.
- Ed. M ä k e l ä : Kannatan.
- Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 3.
- Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 4.
- Ed. H a u t a l a : Kannatan.
- Ed. P a l o h e i m o : Teen ehdotuksen n:o 5.
- Ed. H a a v i s t o : Kannatan.
- Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 6.
- Ed. J u r v a : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 7.
- Ed. H a u t a l a : Kannatan.
- Ed. A s t a l a : Teen ehdotuksen n:o 8.
- Ed. L a i n e : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 9.
- Ed. H a u t a l a : Kannatan.
- Ed. V i l j a m a a : Teen ehdotuksen n:o 10.
- Ed. L a i t i n e n : Kannatan.
- Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 11.
- Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.
- Ed. K a a r i l a h t i : Teen ehdotuksen n:o 12.
- Ed. P e r h o - S a n t a l a : Kannatan.
- Ed. L a i t i n e n : Teen ehdotuksen n:o 13.
- Ed. P. L e p p ä n e n : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 14.
- Ed. H a u t a l a : Kannatan.
- Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 15.
- Ed. S u h o n e n : Kannatan.
- Ed. R i m m i : Teen ehdotuksen n:o 16.
- Ed. A. O j a l a : Kannatan.
- Ed. V i s t b a c k a : Teen ehdotuksen n:o 17.
- Ed. J u r v a : Kannatan.
- Ed. V ä h ä n ä k k i : Teen ehdotuksen n:o 18.
- Ed. R i n n e : Kannatan.
- Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 19.
- Ed. H a u t a l a : Kannatan.
- Ed. R a s k : Teen ehdotuksen n:o 20.
- Ed. A p u k k a : Kannatan.
- Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Teen ehdotuksen n:o 21.
- Ed. R i m m i : Kannatan.
- Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 22.
- Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 23.
 Ed. L a a k s o n e n : Kannatan.
 Ed. A s t a l a : Teen ehdotuksen n:o 24.
 Ed. L a i n e : Kannatan.
 Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 25.
 Ed. H a u t a l a : Kannatan.
 Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 26.
 Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.
 Ed. A p u k k a : Teen ehdotuksen n:o 27.
 Ed. L a a k s o n e n : Kannatan.
 Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 28 ja 29.
 Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.
 Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 30.
 Ed. H a u t a l a : Kannatan.
 Ed. S u h o n e n : Teen ehdotuksen n:o 31.
 Ed. M ä k e l ä : Kannatan.
 Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o 32.
 Ed. H a u t a l a : Kannatan.
 Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 33.
 Ed. S u h o n e n : Kannatan.
 Ed. M ä k i p ä ä : Teen ehdotuksen n:o 34.
 Ed. J u r v a : Kannatan.
 Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 35 ja 36.
 Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. J u r v a : Teen ehdotuksen n:o 37.
 Ed. V i s t b a c k a : Kannatan.
 Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 38.
 Ed. A p u k k a : Kannatan.
 Ed. M ä k e l ä : Teen ehdotuksen n:o 39.
 Ed. S u h o n e n : Kannatan ja teen ehdotuksen n:o 40.
 Ed. M ä k e l ä : Kannatan.
 Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 41 ja 42.
 Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.
 Keskustelu julistetaan päättyneeksi.
 P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset 1—42 ja niitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku 01 Ympäristöministeriö

Äänestys ed. Paloheimon ehdotuksesta n:o 1.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 71 ei-ääntä; poissa 29. (Ään. 145)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 11 Ympäristön suojele

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 64 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 30. (Ään. 146)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämläläisen ehdotuksesta n:o 3.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 75 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 147)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 4.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 4 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 68 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 29. (Ään. 148)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Paloheimon ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 5 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 68 ei-ääntä; poissa 29. (Ään. 149)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 6.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 6 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 59 ei-ääntä; poissa 28. (Ään. 150)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 7.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 7 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 72 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 27. (Ään. 151)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Astalan ehdotuksesta n:o 8.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 8 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 152)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 9.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 9 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 26. (Ään. 153)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 13 Ympäristöyhteistyö Itä- ja Keski-Euroopan maiden kanssa hyväksytään.

Luku 25 Vesi- ja ympäristöhallinto

Äänestys ed. Viljamaan ehdotuksesta n:o 10.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 10 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 109 jaa- ja 61 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 28. (Ään. 154)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 11.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 11 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 155)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Kaarilahden ehdotuksesta n:o 12.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 12 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 120 jaa- ja 56 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 156)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s : Ed. Laitisen ehdotus n:o 13 ja ed. Mäkelän ehdotus n:o 15 ovat samansisältöiset, joten niistä on äänestettävä yhdessä mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestys ed. Laitisen ehdotuksesta n:o 13 ja ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 15.

Mietintö ”jaa”, ehdotukset n:ot 13 ja 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 56 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25. (Ään. 157)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 14.
Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 14 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 100 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 158)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Rimmin ehdotuksesta n:o 16.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 16 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 58 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 23. (Ään. 159)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vistbackan ehdotuksesta n:o 17.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 17 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 40 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 25. (Ään. 160)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Vähänäkin ehdotuksesta n:o 18.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 18 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 120 jaa- ja 54 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 23. (Ään. 161)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 30 Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 19.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 19 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 75 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 162)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Raskin ehdotuksesta n:o 20.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 20 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 163)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Stenius-Kaukosen ehdotuksesta n:o 21.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 21 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 164)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämäläisen ehdotuksesta n:o 22.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 22 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 165)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 23.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 23 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 166)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Astalan ehdotuksesta n:o 24.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 24 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 116 jaa- ja 58 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 23. (Ään. 167)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 25.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 25 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 115 jaa- ja 58 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25. (Ään. 168)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämäläisen ehdotuksesta n:o 26.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 26 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 169)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta n:o 27.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 27 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 47 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 23. (Ään. 170)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 41 Valtion asuntorahasto

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 28 sisältyvistä kahdesta lausumaehdotuksesta äänestetään erikseen.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 28 sisältyvästä 1) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 28 sisältyvä 1) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 171)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotukseen n:o 28 sisältyvästä 2) ehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, ehdotukseen n:o 28 sisältyvä 2) ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 68 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 25. (Ään. 172)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 45 Asunto- ja rakennustoimi

P u h e m i e s : Ed. Hämmäläisen ehdotus n:o 29 ja ed. Luukkaisen ehdotus n:o 30 ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

1) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksen n:o 29 ja ed. Luukkaisen ehdotuksen n:o 30 välillä.

Ehdotus n:o 29 ”jaa”, ehdotus n:o 30 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 115 jaa- ja 34 ei-ääntä, 27 tyhjää; poissa 23. (Ään. 173)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ehdotuksen n:o 29.

2) Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 29 mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 29 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 174)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 31.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 31 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 175)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 32.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 32 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 176)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 33.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 33 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94 jaa- ja 82 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 177)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkipään ehdotuksesta n:o 34.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 34 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 83 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 178)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 35.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 35 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 179)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 36.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 36 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 24. (Ään. 180)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Jurvan ehdotuksesta n:o 37.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 37 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 72 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 23. (Ään. 181)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 38.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 38 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 182)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Mäkelän ehdotuksesta n:o 39.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 39 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 183)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Suhosen ehdotuksesta n:o 40.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 40 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 60 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 23. (Ään. 184)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 41.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 41 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 185)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 42.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 42 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 72 ei-ääntä; poissa 32. (Ään. 186)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Päälukan perustelut hyväksytään.

Esitellään tulot.

O s a s t o 11

Osastoa koskevat ehdotukset

Seuraavat osastoa koskevat, hyväksytyn menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskustelun kuudessa:

1. Ed. Hämmäläinen: momentin 11.01.01 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että tulo- ja varallisuusverotusta kehitetään siten, että pääoma- ja ansiotulojen veroero pienenee sekä siten, että lievennettäessä ansiotulojen verotusta pyritään alentamaan ensisijaisesti suhteellisia tuloveroja, kuten vakuutetun kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksuja, työttömyysturvamaksua sekä kunnallisverotusta.” (I vastalause)

2. Ed. Hämmäläinen: momentin 11.01.03 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että maassamme käynnistetään välittömästi selvittelytyö perintö- ja lahjaverotuksen merkityksen ja muutostarpeiden arvioimiseksi.” (I vastalause)

3. Ed. Hämmäläinen: momentin 11.04.01 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa arvonlisäverouudistuksen vaikutuksia erityisesti palvelualojen työllisyyteen sekä arvioi tarvittaessa uudelleen palvelujen verokantoja, mikäli arvonlisävero selvästi vähentää palvelujen kysyntää.” (I vastalause)

4. Ed. Hämmäläinen: momentin 11.04.04 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että verojärjestelmää kehitetään tavoitteena selkeää ja yksinkertainen verotus ja että tavoitteeseen liittyen pyrittäisiin luopumaan mahdollisimman pian erillisistä pisteveroista kuten televerosta ja tilauslento-verosta.” (I vastalause)

5. Ed. Luukkainen: osaston 11 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että omai-

suuden osittaisen kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi hallitus tutkii mahdollisuutta luopua erillisestä varallisuusverosta laajentamalla kiinteistöveron veropohjaa kattavaksi.” (III vastalause)

6. Ed. Luukkainen: osaston 11 perusteluissa lausuttavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet arvonlisäveron poistamiseksi joukkoliikenteen alijäämiltä.” (III vastalause)

Keskustelu:

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotukset n:ot 1—4.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotukset n:ot 5 ja 6. Huomio, n:o 6 koskee joukkoliikenteen arvonlisäveroal!

Ed. N i k u l a : Kannatan molempia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset n:ot 1—6 ja niitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku 01 Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 1.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 25. (Ään. 187)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 188)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 04 Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 3.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 189)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hämmäläisen ehdotuksesta n:o 4.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 4 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 190)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 06 Tuonnin perusteella kannettavat verot ja maksut, luku 08 Valmisteverot, luku 10 Muut verot ja luku 19 Muut veronluonteiset tulot hyväksytään.

Osaston perustelut

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 5.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 5 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 161 jaa- ja 13 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 20. (Ään. 191)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 6.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 6 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 85 ei-ääntä; poissa 22. (Ään. 192)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

O s a s t o 1 2

Luku 24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala, luku 25 Oikeusministeriön hallinnonala, luku 26 Sisäasiainministeriön hallinnonala, luku 27 Puolustusministeriön hallinnonala, luku 28 Valtiovainministeriön hallinnonala, luku 29 Opetusministeriön hallinnonala, luku 30 Maa- ja metsäta-

lousministeriön hallinnonala, luku 31 Liikenne-
ministeriön hallinnonala, luku 32 Kauppa- ja
teollisuusministeriön hallinnonala, luku 33 So-
siaali- ja terveysministeriön hallinnonala, luku 34
Työministeriön hallinnonala, luku 35 Ympäris-
töministeriön hallinnonala ja luku 39 Muut seka-
laiset tulot hyväksytään.

O s a s t o 13

Luku 01 Korkotulot, luku 03 Osinkotulot ja
luku 05 Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset
hyväksytään.

O s a s t o 15

Luku 01 Valtiolle takaisin maksettavat lainat
ja luku 02 Valtion nettolainanotto hyväksytään.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnön lopussa
oleva talousarvion tasapainoa koskeva lausuma
hyväksytään.

Esitellään yksityiskohtaisten perustelujen lu-
vut.

Yksityiskohtaisten perustelujen lukuja koskeva ehdotus

Seuraava yksityiskohtaisten perustelujen lu-
kuja koskeva, hyväksytyyn menettelytavan mu-
kaisesti keskuskansliaan kirjallisena jätetty,
edustajille monistettuna ja numeroituna jaettu
ehdotus tehdään keskustelun kuluessa:

1. Ed. Luukkainen: yksityiskohtaisten perus-
telujen luvussa Henkilöstömenovähennys lausut-
tavaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtionhal-
linnon kehittäminen ja rationalisointi toteute-
taan niin, että vältetään irtisanomisilta ja että
toimintoja tehostetaan mm. henkilöstösiirroilla.”
(III vastalause)

Keskustelu:

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotuksen n:o
1.

Ed. N i k u l a : Kannatan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdo-
tus n:o 1 ja sitä on kannatettu.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Päätökset:

Luku Henkilöstömenovähennys

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 1.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101
jaa- ja 76 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 193)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku Nettobudjetointi, luku Menomoment-
tien luokittelu ja asiasisältö sekä luku Henkilös-
tön määrän laskeminen hyväksytään.

Esitellään yleisperustelut.

Yleisperusteluja koskevat ehdotukset

Seuraavat yleisperusteluja koskevat, hyväksy-
tyn menettelytavan mukaisesti keskuskansliaan
kirjallisina jätetyt, edustajille monistettuina ja
numeroituina jaetut ehdotukset tehdään keskus-
telun kuluessa:

1. Ed. Hämäläinen:

1) ”Eduskunta toteaa, että hallitus on rakenta-
nut talouspolitiikkansa viennin kasvun ja korko-
jen alentumisen varaan ja laiminlyönyt samanai-
kaisesti kotimarkkinoilla toimivien yritysten ja
kotitalouksien elinmahdollisuudet. Hallituksen
talouspolitiikka on nostanut työttömien määrän
kahdessa vuodessa puoleen miljoonaan, vienyt
Suomen rahoitusjärjestelmän ennätysmäisen
pankkituen käyttäjäksi sekä aiheuttanut julkisen
talouden nopean velkaantumisen. Hallitus on
hätköidyillä ja virheellisesti ajoitetuilla säästöillä
ja verojen korotuksilla syventänyt ja pitkittänyt
lamaa eikä ole opposition ja talousasiantuntijoi-
den vetoimuksista huolimatta ryhtynyt tehok-
kaisuun talouden elvytystoimiin.”

2) ”Eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti
eduskunnan luottamusta.” (I vastalause)

2. Ed. Laaksonen: ”Eduskunta, kiinnittäen
huomiota siihen, että lokakuussa 1993 tilastokes-
kuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttö-
miä oli lähes 460 000 henkeä työttömyysasteen

ollessa 18,7 % ja työvoimatoimistoissa työttömiä työnhakijoina noin 500 000 henkeä, ja toden, että valtiovarainministeriö ennakoii työttömyyden yhä vaikeutuvan ja olevan vuonna 1994 keskimäärin 19 % sekä mahdollisesti jopa nousevan tätäkin suuremmaksi, siksi edellyttää, että hallitus laatii pikaisesti eduskunnalle annettavaksi kansallisen jälleenrakennusohjelman, jonka osatekijöinä ovat mm.

- a) korkojen pitäminen alhaalla;
- b) merkittävä panostus koulutukseen, sekä uudelleen- ja täydennyskoulutukseen;
- c) mittava ohjelma perusrakennusinvestointeihin kuten mm. asuntojen korjaukseen ja perusteltuihin rautatie- ja tieinvestointeihin;
- d) pk-yritysten toimintaedellytysten parantaminen;
- d) työn jakaminen uudelleen yhteistyössä sopien työmarkkinajärjestöjen kanssa;
- f) laaja uusien valtionyhtiöiden perustamisohjelma elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi ja alueellisen tasapainoisen kehityksen varmistamiseksi; ja
- g) mittava panostus työvoimahallinnon työllistämistöimiin mukaan lukien odotusajan jälkeen työttömälle määräajaksi oikeus työ-, koulutus- tai harjoittelupaikkaan.” (II vastalause)

3. Ed. Luukkainen: ”Eduskunta edellyttää, että muiden välillisten työvoimakulujen kuin työeläkemaksujen laskentaperuste muutetaan palkkasummapohjaisesta työvaltaisista aloja suosivaksi.” (III vastalause)

4. Ed. Luukkainen: ”Eduskunta edellyttää, että kestävä kehityksen edistämiseksi verotuksen painopistettä siirretään ympäristöverotuksen suuntaan. Kattavan energiaveron lisäksi tulisi ottaa käyttöön jätevesien päästömaksut, käyttäjämaksut jätehuollossa sekä hyödykemaksut tavaroitten elinkaaren haitallisuuden mukaan. Ympäristöverojen ja -maksujen tuotoilla alennettaisiin ensi vaiheessa työnantajan sosiaaliturvamaksua ja myöhemmin myös tuloveroja.” (III vastalause)

Keskustelu:

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Teen ehdotuksen n:o 1.

Ed. L a h t i - N u u t t i l a : Kannatan.

Ed. L a a k s o n e n : Teen ehdotuksen n:o 2.

Ed. A p u k k a : Kannatan.

Ed. L u u k k a i n e n : Teen ehdotukset n:ot 3 ja 4.

Ed. N i k u l a : Kannatan molempia ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on tehty ehdotukset n:ot 1—4 ja niitä on kannatettu.

Päätökset:

Äänestys ed. Hämäläisen ehdotuksesta n:o 1.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 1 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 101 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 194)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Laaksosen ehdotuksesta n:o 2.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 2 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 102 jaa- ja 76 ei-ääntä; poissa 21. (Ään. 195)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 3.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 3 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 75 ei-ääntä, 1 tyhjää; poissa 25. (Ään. 196)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Luukkaisen ehdotuksesta n:o 4.

Mietintö ”jaa”, ehdotus n:o 4 ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 44 ei-ääntä, 11 tyhjää; poissa 32. (Ään. 197)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen talousarvioaloitteiden n:ot 1—447 hylkäämisestä.

Puhemies: Kun valtiovarainvaliokunnan mietintöä ei ole muuttamattomana hyväksytty, lähetetään asia valtiopäiväjärjestyksen 76 §:n mukaisesti takaisin valtiovarainvaliokuntaan.

Asia on talousarvioaloitteiden osalta loppuun käsitelty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Saari: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnan jäsenille ilmoitetaan, että valiokunta kokoontuu välittömästi tämän täysistunnon päätyttyä.

Poisto päiväjärjestyksestä

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 2) asia.

3) Ehdotus laiksi EFTA-valtioiden ja Unkarin tasavallan välillä tehdyn sopimuksen sekä siihen liittyvän Suomen ja Unkarin välillä maataloustuotteiden kaupasta tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 300
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset kotikuntalaiksi sekä laiksi väestötietolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 104
Lakialoite n:o 110/1991 vp
Toivomusalitteet n:ot 176, 224, 232 ja 234/1991 vp sekä 43/1992 vp
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 27

Puhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 27.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Herra puhemies! Ensimmäisessä käsittelyssä on hallituksen ehdotus kotikuntalaiksi ja väestötietolain muuttamiseksi. Kotikuntalaki korvautuu väestötietolaissa olevat kotipaikan määräytymistä ja siihen liittyvää ilmoitusta samoin kuin hallinnollista menettelyä koskevat säännökset.

Kotikuntalain nojalla henkilön kotikunta määräytyy tosiasiallisen asumisen perusteella. Näin ollen kotikunnasta ei tarvitse tehdä erillistä hallintopäätöstä vaan tieto siitä merkitään henkilön antaman ilmoituksen perusteella väestötietojärjestelmään. Kukin on tämän lain nojalla velvollinen ilmoittamaan kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan muuttumisesta väestökirjaviiranomaisille. Kuitenkin tilapäisestä asuinpaikasta ilmoittaminen on vapaaehtoista. Ehdotus merkitsee kansalaisen kannalta ilmoitusmenettelyn keventämistä ja myös yksinkertaistamista. Toisijainen ilmoitusvelvollisuus on rakennuksen omistajalla tai tämän edustajalla sekä valtion ja kunnan viranomaisella muuttajan ilmoitusvelvollisuuden osalta.

Hallintovaliokunta toteaa, että kotipaikka ei enää nyky-yhteiskunnassa ole niin pysyvä ja yksiselitteisesti määriteltävissä oleva käsite kuin kenties vielä noin 30 vuotta sitten 60-luvun lopulla, jolloin väestötietolakia edeltäneen väestökirjalain säätäminen tapahtui. Yhteiskunnan oloissa samoin kuin kansalaisten asenteissa on tapahtunut muutoksia, ja myös kansainvälistyminen aiheuttaa uudistamistarpeita.

Suomen hallitusmuodon 7 §:ssä todetaan, että Suomen kansalaisella on oikeus oleskella maassa, vapaasti valita asuinpaikkansa ja kulkea paikkunnasta toiseen, mikäli laissa ei ole toisin säädetty. Oleskelun ja asumisen vapaus kuuluu siis Suomen kansalaisen perusoikeuksiin. Valiokunta toteaa, että tähänkään mennessä säännöksillä ei ole varsinaisesti rajoitettu tätä perusoikeutta, vaan jokainen on voinut valita asuinpaikkansa vapaasti. Monet kansalaiset ovat kuitenkin kokeneet yleisesti ja myös perustellusti, että kotipaikan määräytymistä koskevat säännökset eräissä tapauksissa tosiasiallisesti ovat rajoittaneet tätä perusoikeutta.

Tämä johtuu pitkälti siitä, että henkilön asumiseen liittyy useita oikeusvaikutuksia; niiden toteutuminen on yleensä kytketty väestötietolain mukaiseen kotipaikkaan jossakin Suomen kunnassa. Kotipaikkaan liittyvät oikeusvaikutukset kohdistuvat yhtäältä keskeisesti henkilön oi-

keuksiin, mutta toisaalta myös eräisiin julkisoi-
kunnallisiin yksilön velvollisuuksiin. Erityisesti
kunnallistalouden kannalta kotipaikalla on merkittäviä vaikutuksia. Vastaahan kunnallisista palveluista ja niistä aiheutuvista kustannuksista pääsääntöisesti henkilön kotikunta.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta toteaa, että voimassa olevan lainsäädännön epäkohdat keskittyvät lähinnä sellaisiin tapauksiin, joissa on kyseessä rajanveto vakinaisen ja tilapäisen asu-
misen välillä muutettaessa kunnasta toiseen tai muutettaessa maasta. Kotipaikan määräytymiseen liittyvät epäkohdat kohdistuvat lisäksi pääasiassa eräisiin väestöryhmiin, kuten opiskelijoihin toisaalta ja jatkuvaa laitoshoidoa tarvitseviin vanhuksiin tai vammaisiin sekä lastensuojelulainsäädännön tukitoimenpiteiden kohteena oleviin lapsiin tai muihin vanhemman tai huoltajan luona asuviin lapsiin toisaalta.

Uudistuksen keskeisin tavoite on siis kyetä määrittelemään henkilön kotikunta niin, että se vastaa mahdollisimman tarkoin tosiasiallista asumista. Hallintovaliokunta toteaa, että tässä suhteessa lakiehdotus parantaa mm. opiskelijoiden asemaa. Toisen suuren henkilöryhmän, laitoksissa asuvien vammaisten ja muista syistä annettavan hoidon tai huollon vuoksi tosiasiallisesti asuinkuntaa vaihtaneiden henkilöiden, osalta uudistuksen keskeisin tavoite jää tässä yhteydessä toteutumatta. Valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota myös näihin henkilöryhmiin ja toteaa, että niiden osalta tulisi lainsäädäntöä tulevaisuudessa tarkistaa niin, etteivät esimerkiksi taloudelliset seikat tosiasiallisesti rajoittaisi vastaisuudessa päätavoitteen toteutumista.

Arvoisa puhemies! Lakiehdotus keventää myös hallintomenettelyä, joka liittyy kotipaikan määräytymiseen. Henkilön oma subjektiivinen näkemys kotipaikastaan on keskeisellä sijalla, mutta se ei ole kuitenkaan ainoa ratkaiseva tekijä, vaan objektiivisesti havaittavien tosiseikkojen perusteella hänellä tulee olla kiinteä yhteys ilmoittamaansa kotikuntaan.

Hallintovaliokunta on saanut tästä lakiehdotuksesta sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnon ja yhtyy paljolti mietinnössä lausunnon sisältöön. (Ed. Laine: Taisitte saada lausunnon myös perustuslakivaliokunnalta!) — Aivan oikein, ed. Laine toteaa, että myös perustuslakivaliokunta antoi hallintovaliokunnalle lausunnon, joka koski lähinnä luonnollisesti säätämistäjärjestystä. Valiokunnan mietinnössä todetaan, että tämä on perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan

säädettävissä normaalissa lainsäätämistäjärjestyksessä.

Kotikunnan muuttumista koskeviin rajoituksiin liittyen hallintovaliokunta on pohtinut erityisesti opiskelijoiden, samoin kuin tietysti laitoshoidossa olevien, asemaa. Ehdotetun lain 3 §:n 1) kohdan mukaan henkilön kotikunta ei muutu mm. silloin, jos asuminen toisessa kunnassa johdetaan enintään yhden vuoden kestävästä opiskelusta. Vain vuotta lyhyempi, käytännössä usein kurssimuotoinen opiskelu, on perustellusti voitu jättää eri asemaan.

Arvoisa puhemies! Opiskelijoita koskeva kysymys liittyy olennaisesti, samoin kuin laitoshoidossa tai vastaavassa hoidossa olevien tilanne, kunnallistaloudellisiin vaikutuksiin. Kunnat eivät osallistu korkeakouluissa tapahtuvan koulutuksen aiheuttamiin kustannuksiin. Sen sijaan kunnat järjestävät ja kustantavat yhdessä valtion kanssa lukiokoulutuksen ja pääasiassa myös ammatillisen koulutuksen. Opiskelija voi vapaasti hakeutua ammatilliseen koulutukseen ja lukioon. Korvausvelvollisuus toisen kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämässä ammatillisessa oppilaitoksessa ja lukiossa käyvästä opiskelijasta kuuluu opiskelijan kotikunnalle. Tämä koskee myös valtion ja yksityisten ylläpitämiä ammatillisia oppilaitoksia ja lukioita.

Ensi vuoden alusta voimaan tulevassa ammatillista koulutusta koskevassa laskennallisessa valtionosuusjärjestelmässä kotikunnan maksuosuus ei enää riipu oppilaitosmuodosta. Kotikunnan maksuosuus perustuu sen sijaan kanto-kykyluokan mukaiseen keskimääräiseen oppilaskohtaiseen yksikköhintaan. Se on siis kunnan osalta saman suuruinen kaikkien ammatillisten oppilaitosten kohdalta. Valtio puolestaan kompensoi erilaisesta opetuksesta aiheutuvat kustannukset opetusmuodon keskimääräisiin yksikkökustannuksiin saakka, ja tietysti tämän jälkeen astuu kuvaan ylläpitäjän maksuosuus.

Kotikuntalain taloudellisia vaikutuksia arvioidessa on otettava huomioon, että muutokset eivät tapahdu kertamuutoksena. Asiantuntijakuulemiseen perustuen voidaan hyvällä syyllä todeta, että pikemminkin on odotettavissa vähitellen tapahtuvia muutoksia keskiasteella opiskelevien osalta, ja toisaalta kotikuntamuutokset ovat myös normaalia muuttoliikettä. Vastapainona kustannusten siirtymälle uudelle kotikunnalle on todettava, tämä myös valiokunnassa todettiin, ne edut, jotka oppilaitosten sijaintikunnalle koituvat oppilaitoksista. Valiokunta on tähän kysymykseen kuitenkin kiinnittänyt erityi-

sesti kuntatalouden kannalta huomiota ja toteaa perustelulausumassaan, että valiokunta ”edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että uuden kuntalain vaikutuksia muuttoliikkeeseen seurataan mahdollisimman tarkkaan heti lain voimaantulosta lukien ja että hallitus ryhtyy, saatuaan luotettavia tietoja uudistuksen kuntakohtaisista taloudellisista vaikutuksista samoin kuin uudistuksen vaikutuksista kuntien ja valtion väliseen kustannustenjakoon, toimenpiteisiin kunallistaloudellisten menetysten kompensoimiseksi tarvittaessa taannehtivasti”.

Arvoisa puhemies! Kotikunta ei hallituksen esityksen 3 §:n 2) kohdan mukaan muutu, jos asuminen johtuu pääasiassa hoidosta sairaalassa tai muussa sellaisessa laitoksessa. Hallintovaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden lausunnoissa kannettiin huolta erityisesti sellaisista laitoksista asuvista, jotka tämän suppean tulkinnan mukaan saattavat jäädä tämän poikkeussäännöksen ulkopuolelle. Tähän liittyy myös sosiaali- ja terveystalouden lausunto. Niinpä hallintovaliokunta katsoo, että uudessa kotikuntalaissa voidaan säätää sosiaali- ja terveystalouden osalta joitakin kotikunnan valintaa rajoittavia seikkoja, ja edelleen hallintovaliokunta katsoo, että suppea ehdotetun lain mukainen 3 §:n 2) kohdan tulkinta saattaisi vaikeuttaa sosiaali- ja terveystalouden palvelujen järjestämistä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tämä ei kuitenkaan ole ollut tarkoituksena lakia valmisteltaessa. Ehdotuksella ei ole pyritty tässä suhteessa nykyisen vakiintuneen käytännön muuttamiseen, ja, arvoisa puhemies, tähän liittyen valiokunta ehdottaa 3 §:n 2) kohdan kirjoittamista hallituksen esityksessä ehdotettua väljemmäksi seuraavasti: ” - hoidosta tai huollosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai muutoin vastaavissa olosuhteissa - - .”

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta kiinnitti huomiota myös lain 5 §:ään, joka koskee kotikuntaa maasta muutettaessa, ja halusi tämentää mietinnön pykäläkohtaisissa perusteluissa myös tämän kohdan sanontaa. Edelleen lapsilain mukaan meillä Suomessa asuvaksi katsotaan myös Suomessa väestökirjalain mukaisen kotipaikan omaavan ulkomailta kehitysyhteistyötehtävissä tai lähetystyötehtävissä olevan henkilön lapsi, joka on Suomen kansalainen ja joka oleskelee isänsä tai äitinsä mukana ulkomailta. Tähän liittyen valiokunta täsmensi hallituksen esitystä ja ehdotetun kotikuntalain 5 §:n 2 momentin osalta toteaa, että momentti ei merkitse sitä, että säädettävällä uudella lailla ra-

joitettaisiin lapsilisään oikeutettujen henkilöiden piiriä.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta kiinnitti huomiota myös muuttajan ilmoitusvelvollisuuteen. Pykälässä ei tarkoiteta — kyse on siis 7 §:stä — pelkästään kirjallista ilmoitusta, vaan käsitettävä tulee mainittujen perustelujen mukaan tulkittavaksi laajasti niin, että ilmoittaminen on kansalaisen kannalta katsottuna mahdollisimman helppoa ja joustavaa. Näin ollen puhelinilmoitus, asiakaskäynnin yhteydessä annettu suullinen ilmoitus tai sähköisen tiedonvälityksen avulla annettu ilmoitus ovat myös mahdollisia. Valiokunta korostaa kuitenkin, että ilmoitusmenettelyn osalta on pyrittävä välttämään virheellisen tiedon antamista. Puhelinilmoitusten vastaanotossa voitaisiin käyttää esimerkiksi vastapuhelumenettelyä.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnan mietintöön sisältyy vastalause, jossa nostetaan esille erityisesti juuri keskiasteella opiskelevien asema ja ehdotetaan lisättäväksi lakiehdotuksen 3 §:ään 7) kohta, jolla rajoitetaan kotikunnan muuttamista kotikuntalaissa ehdotetusta.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. R e n k o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotikuntalakia on pitkään odotettu. Mielenkiintoista oli kuulla, miten perusteellista työtä hallintovaliokunta on tehnyt, koska tällä on monenlaisia heijastusvaikutuksia. Valiokunnan puheenjohtaja esitteli tämän perusteellisesti. Erityistä kiitosta valiokunnalle sopii antaa 3 §:n 2) kohdan osalta, koska juuri sitä on monissa kehitysvammalaitoksissa pelätty, mihin hallituksen esityksen sanamuoto voi pahimmassa tapauksessa johtaa, ja nyt minusta se on aika selvä.

Sen sijaan en ymmärrä oikein vastalauseessa olevaa keskiasteen opiskelijoiden kohtaa sen takia, että on hyvin monen ikäistä keskiasteen opiskelijaa ja mitään muuttoestettä ei pitäisi lain säädännöllisesti luoda, ja tämä voisi tulla sellaiseksi. Joten valiokunta on aivan oikein jättänyt valinnan vapauden aikuisille ihmisille eikä yhdy vastalauseen ajatteluun. Keskiasteen opiskelijoiden kohtaa on pitkään pohdittu perusteluissa. Tietenkään se ei ole laki, kun se on perusteluissa, mutta kuitenkin siellä on ponsi, joka edellyttää seuraamista ja tarvittaessa muutosten tekemistä lakiin, mikäli normaali muuttoliike ja keskiasteen opiskelu jossakin suhteessa tuottaa tulkinnan vai-

keuksia ja opiskelijan kannalta epäkohtia. Minusta tämä on erittäin hyvä ja perusteellinen mietintö.

Ed. O o j a l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä todella hallintovaliokunta on tehnyt perusteellista työtä, aivan kuten myös sosiaali- ja terveysvaliokunta hyvin pitkään ja hartaasti on asiaa pohtinut. Tässä on huomattava se, että tässä tietyllä tavalla joudutaan tilanteeseen, jossa paras voi olla hyvän pahin vihollinen. Eli se lähtökohta, että rajoituksetta kaikki kansalaiset voisivat vapaasti valita kotipaikkansa, saattaisi johtaa itse asiassa syrjintään ja nimenomaan erittäin vaikeasti vammaisten syrjintään. Tästä syystä mm. sosiaali- ja terveysvaliokunta omassa lausunnossaan esitti 3 §:n tarkistamista.

Tässä suhteessa tilanne on hyvin ongelmallinen. Se johtuu hyvin pitkälti tästä lamasta ja hyvin pitkälti myös siitä, että hallituksen toimesta on leikattu kuntien valtionosuuksia ja kunnat ovat muutoinkin taloudellisissa vaikeuksissa. Saimme valiokuntaan aivan selvää viestiä ja huolta siitä, mitä nämä vaikutukset kuntien taluksiin olisivat, mikäli olisi menty mielestäni sen parhaimman vaihtoehdon mukaan. Mutta näin ei voitu tässä taloudellisessa tilanteessa tehdä, koska tärkeintä on turvata se, että vammaisista huolehditaan, vammaisten edut turvataan ja kotipaikka-asia, joka sinänsä on hyvin tärkeä, kuitenkin tässä tilanteessa ei voinut saada optimaalisinta ratkaisua.

Kaiken kaikkiaan, arvoisa puhemies, minusta tulevaisuudessa pitäisi kuitenkin päästä siihen, että tavalla taikka toisella voidaan turvata se, että myös vaikeasti vammaiset kansalaiset saavat vapaasti valita asuinpaikkansa ja sitten kunnille valtionosuuksilla tai muilla turvataan se, että kunnat eivät joudu tästä kohtuuttomia kustannuksia kärsimään.

P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässähän on jo käynyt selville tämän asian kaksi kaikkein vaikeinta asiaa. Toinen on vammaisten ja vastaavien asema eli 3 §:n 2) kohdan muotoilu. Mielestäni siinä nyt saavutettiin varsin kohtuullinen tulos. Sen jännä puoli on siinä, että kaikkein vaikeimmin vammaisia edustavat järjestöt ovat kaikkein vapaimman menetelyn kannalla; eli löytää tässä nyt sellainen ratkaisu, jossa tavallaan ryhmään kuulumattomana ottaa kantaa kuitenkin parhaan vaihtoehdon pohjalta. Minä olen tyytyväinen siihen muotoiluun, joka yhteisesti kahdessa valiokunnassa löytyi ja johon ministeriökin yhtyi.

Toinen asia on keskiasteen koulutuksen tuoma ongelmatiikka. Myönnän, että varsin pitkään olin niillä aatoksilla kuin vastalauseessa ollaan. Sitten pitkän harkinnan jälkeen ja pitkän valvotun yön, sanoisinko näin, miettimisen jälkeen päädyin kuitenkin sille kannalle, että ensisijaista kuitenkin lienee se, miten opiskelija asian näkee ja haluaa järjestää, ja toissijaista pitää oleman se, miten yhteiskunta reagoi tähän vapauteen. Se saattaa aiheuttaa tilapäisesti ainakin ongelmia, sen myönnän, mutta näin ymmärrettynä asetuin tälle vapaammalle kannalle.

Ed. M e t s ä m ä k i : Arvoisa puhemies, värderade talman! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys kotikuntalaiksi sekä siihen liittyvä väestötietolain muutos korvaisi nykyisessä väestötietolaissa olevan kotipaikan määräytymistä ja siihen liittyvää ilmoitus- ja hallinnollista menettelyä koskevat säännökset.

Lain keskeisenä tavoitteena on, aivan kuten puheenjohtaja Väistö jo totesi, että kyetään määrittelemään henkilön kotikunta mahdollisimman tarkkaan lähtökohtana henkilön oma näkemys asiasta ja sitten vielä huomioon ottaen hallitusmuodon 7 §:n säännös, jonka mukaan oleskelun ja asumisen vapaus kuuluu kansalaisen perusoikeuksiin. Hallintovaliokunta on mahdollisimman pitkälle pyrkinyt noudattamaan juuri näitä päämääriä asian käsittelyssä.

Asiantuntijoiden kuulemisen yhteydessä nousivat keskeiseksi ongelmaksi erilaisten vammaisryhmien ja laitoshoidtoa tarvitsevien sekä opiskelijoiden aseman turvaaminen. Eri vammaisryhmien lausunnoissa kuin myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että tulevassa laissa otettaisiin toisaalta riittävästi huomioon ihmisen perusvapaus valita asuinkuntansa ja miten toisaalta turvataan sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus. Sairaiden ja vammaisten kohdalla voidaan kyseisten palvelujen saatavuutta pitää usein myös muiden ihmisoikeuksien toteutumisen ehtona.

Vammaisjärjestöjen asiantuntijalausunnoissa tuotiinkin selvästi esille näkemys siitä, että uudessa kotikuntalaissa voidaan säätää myös joitakin kotikunnan valintaa rajoittavia edellytyksiä. Tämän perusteella valiokunta onkin päättänyt siihen, että 3 §:n 2) kohtaa muutettaisiin sillä tavalla kuin jo puheenjohtaja täällä esitteli. Toistan tämän: ”Kotikunta ei muutu, jos hänen asumisensa toisessa kunnassa johtuu pääasiassa hoidosta tai huollosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai muutoin vastaavissa olosuhteis-

sa." Kun 3 §:ää näin muutetaan, sen pitäisi ratkaista kaikki ajateltavissa olevat ongelmat. Se ei myöskään muuttaisi nykykäytäntöä eikä näin ollen vaikuttaisi kuntien välisiin taloudellisiin suhteisiin.

Toinen ongelmaryhmä, josta jo vastauspuheenvuoroissakin puhuttiin, opiskelijat ja heistä erityisesti keskiasteen opiskelijat, on hieman ongelmallisempi. Valiokunta on kuullut monia keskiasteen oppilaitosten sijaintikuntia, jotka ovat pelänneet opiskelijoiden muuttoa opiskelu- ja kotipaikkakunnalle ja näin muodoin ns. kotikuntakorvauksien menetyksiä. Sijaintikuntien huoli on mielestäni osittain aiheellinen. Keskiasteen opiskelijoista yhä useammat ovat yli 18-vuotiaita, jotka täysi-ikäisinä itse voivat valita kotikuntansa.

Tätä lakiesitystä valmistelleessa kotipaikkatoimikunnassa arvioitiin, että opiskelijoiden uusille kotipaikkakunnille siirtyä koulutuksen kustannuksia noin 405 miljoonaa markkaa. Samalla kuntien saamat valtionosuudet pienenevät mm. kantokäylyluokituksen heijastusvaikutuksen vuoksi noin 25 miljoonaa. Näin kustannusten muutos kuntien kesken merkitsee myös kustannustenjaon muuttumista valtion ja kuntien välillä. Vaikka tätä laskelmaa voidaan tietenkin katella myös siltä taholta, että tässä on jätetty kaikki uuden kotipaikan saamat hyödyt ja myös sijaintikuntahyöty huomioon ottamatta, tulevat kunnallistaloudelliset vaikutukset kuitenkin olemaan aika huomattavat.

Vasemmiston taholta olemme valmiit ottamaan sijaintikuntien huolen kustannusjaon muuttumisen osalta huomioon ja esitimme uutta 3 §:n 7) kohtaa, jossa olisi todettu, ettei kotikunta muutu keskiasteen opiskelun johdosta. Myönnän, että tämä on problemaattinen kohta, jos perimmäisenä tarkoituksena on lähteä siitä, että henkilöllä on subjektiivinen oikeus itse määritellä, missä hän asuu. Kun esityksemme ei saanut tarvittavaa kannatusta valiokunnassa, olemme jättäneet asiasta vastalauseen, ja tulen tekemään asianmukaiset esitykset lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Vaikka valiokunta ei hyväksynytäkään tekemämme esitystä keskiasteen opiskelijoiden kohdalla, oli valiokunnan enemmistökkin kuitenkin sen verran epävarma asiasta, että valiokunnassa yksimielisesti hyväksyttiin ponsi, jossa valiokunta edellyttää, että lain kunnallistaloudellisia vaikutuksia seurataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin, mikäli siitä aiheutuu kunnallistaloudellisia menetyksiä.

Arvoisa puhemies! Puuttuisin vielä yhteen lainkohtaan, nimittäin muuttajan ilmoitusvelvollisuuteen. Lain 7 §:ssä asetetaan henkilölle itselleen ensisijainen velvollisuus ilmoittaa muutosta rekisteriviranomaisille. Lain perustelujen mukaan tärkeimpiä säännöksiä annetaan asetuksella. Pykälän perusteluissa todetaan, että siinä ei tarkoiteta pelkästään kirjallista ilmoitusta, vaan myös sähköisenä tiedonvälityksenä suoritettu ilmoitus olisi mahdollinen.

Valiokunta keskusteli tästä asiasta pitkään ja oli epäilevällä kannalla puhelinilmoituksen osalta. Epäilyä herätti lähinnä se, millä tarkistetaan henkilön oikeus tehdä ilmoitus, kun laki sallii ilmoituksen tekemisen myös toisen henkilön puolesta. Joku saattaa käyttää tällaista mahdollisuutta esimerkiksi kunnallisvaalien yhteydessä ja ilmoittaa, että henkilö NN on muuttanut esimerkiksi Tammisaaresta Utsjoelle, jolloin tämä henkilö menettää Tammisaarissa kunnallisvaalikelpoisuutensa. En sano, että näin tapahtuu, mutta laki antaa siihen mahdollisuuden. Tämän johdosta onkin tietenkin, kuten valiokunta toteaa, lakiin sisällytetty oikaisumahdollisuus, joka on mahdollisimman joustava. Mielestäni tätäkin pykälää on näiltä osin seurattava, minkälaisia vaikutuksia sillä on.

Lopuksi, arvoisa puhemies, totean, että mielestäni laki on tarpeellinen ja hyvä. Mutta kuten jo totesin, tulen palaamaan aikaisemmin esittämäni 3 §:n uuteen 7) kohtaan lain yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä.

Ed. V ä i s t ö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Metsämäki totesi itsekkin, että kysymys keskiasteen opiskelijoista on problemaattinen. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat korostavat, että kaikki ne luvut, joita he esittivät, ovat arvioita. Useimmat asiantuntijat toivat ymmärtääkseni tämän ongelman kärjistetysti esiin, mikä luonnollisesti kuntien vaikea talouden tilanne huomioon ottaen on toisaalta ymmärrettävää.

Ed. Metsämäki totesi myös, että monet keskiasteen opiskelijoistakin ovat jo täysi-ikäisiä ja voivat näin ollen itse päättää muutostaan. Erityisesti minusta tämä tulee koskemaan jatkossa ammattikorkeakouluissa opiskelevia. Ammattikorkeakoulukokeiluhan on varsin laajasti käynnissä maassamme. Näin ollen se tulkinta, minkä 3 §:n 7) kohdan osalta voi tehdä, on se, että tällöin myös ammattikorkeakouluissa opiskelevat rajautuisivat muuttomahdollisuuden ulkopuolelle, eli joka tapauksessa tässä syntyisi rajanvedon

ongelmaa jossakin mitassa, jos sitten opiskeluun sisältyy vielä opintoja myös korkeakoulussa, eli kyse keskiasteesta ei ole niin yksioikoinen kuin ehkä äkkipäätä voisi arvioida. Luulen, että jatkossa tämä rajanveto vielä vaikeutuu, kun nämä kokeilut kehittyvät.

Ed. **Metsämäki** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä ed. Väistön kanssa siitä, että tässä muodostuu rajanveto-ongelmia. Samoin aivan selvästi asiantuntijakuulemisessa tuli esille, että syntyy myöskin kunnallistaloudellisia vaikutuksia, joista ei olla vielä täysin perillä. Tämän johdosta olemme vastalauseen tehneet ja uuden 7) kohdan 3 §:ään pyrkineet saamaan aikaan, koska se nyt ainakin rauhoittaisi tilanteen. Kun asia on tutkittu ja meillä on tietoa siitä, mitkä ovat ensinnäkin vaikutukset kuntien välillä ja mitkä ovat vaikutukset kunnan ja valtion välisiin suhteisiin, sen jälkeen minusta olisi aika palata tähän asiaan.

Ed. **Stenius-Kaukonen**: Arvoisa puhemies! Opiskelijoiden kannalta on tärkeää, että kotikuntalaki lopultakin saatiin valmiiksi. Se on mahdollista saattaa voimaan pian.

Ed. **Metsämäki** puhui ongelmasta, joka opiskelijoidenkin osalta lakiin vielä liittyy ja mihin vasemmistoryhmät ovat vastalauseen jättäneet. En tästä ongelmasta puhu enempää.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tämän asian käsittely syksyn mittaan näytti aika toivottomalta jossain vaiheessa. Suurin ongelma tuntui olevan se, että sisäministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö eivät olleet riittävästi valmistelleet yhdessä tätä lakia. Kun heiltä aina pyydettiin uusia muotoiluja, tuntuu, että niitä aina vain valmisteltiin ilman riittävää yhteistyötä. Mutta lopulta saimme pykälämuutosehdotuksen 3 §:ään, ja on kaikki syy uskoa ja toivoa, että tämä hoitaa vaikeavammaisia uhanneet vaarat, mitä lakiesitys piti sisällään. Peruseriaatteen tietysti pitää olla, mikä on jo perustuslaissa suotu kansalaisille, että oikeus valita asuinpaikkansa on jokaisella.

Hallituksen esityksen muotoilu alun perin oli sellainen, että oli jo hyvin monesta kunnasta tullut tietoa, että kunnassa hoidettavat multa paikkakunnilta tulleet vammaiset olisi lähetetty suurin piirtein seuraavassa vuorossa kotiin, ja aika pitkälle menneitä valmistelujakin oli monessa kunnassa jo tehty. Se ongelma ja se pelko, mikä johti tähän, oli se, että siinä kunnassa, missä oli vaikeavammaisten palveluasumisyksikkö tai vastaava, mikä ei ollut varsinaista laitoshoidtoa, kaik-

ki hoidettavat tai asuvat olisivat tulleet sijaintipaikan asukkaiksi. Tämä olisi tietysti lisännyt, koska laitosten toiminta on kallista usein, huomattavasti kustannuksia. Kun tänä päivänä joka kunnassa yritetään säästää, niin tietysti olisi ollut aivan kohtuutonta, että tällä tavalla tämä laki olisi vaikuttanut vammaisten asemaan.

Viime vuosina on nimenomaan pyritty kehittämään sellaisia palvelumuotoja, jotka eivät ole laitosmaisia vaan kodinomaisia. Juuri näitä kodinomaisia asumisyksikköjä ja vastaavia paikkoja ongelma olisi kohdannut. Tämä on nyt kuitenkin 3 §:n 2) kohtaan tehdyllä muutoksella toivotavasti kunnossa ja ongelmia ei synny. Asiaa on tietysti edelleen syytä tarkkaan seurata.

Mutta se, mitä sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdotti ratkaisuksi tähän, on edelleen paras mahdollinen, eli valtionosuuden saaminen sidotaisiin tiettyyn henkilöön siten, että kotikunnan muutos ei vaikuta kuntien keskinäiseen taloudelliseen vastuuseen, vaan jos vammaisen muuttaa kunnasta toiseen, hänen huoltoonsa ja hoitamiensaan liittyvä tuki kulkee hänen mukanaan. Näin ollen näitä paikkakunnan vaihtoa koskevia ongelmia ei pitäisi tulla. Tätä tulee edelleen valmistella, vaikka tämän lain yhteydessä ratkaisu on nyt tehty kuten on tehty.

Pitäisi myöskin miettiä sitä paitsi juuri näiden kustannusten tuloa suoraan näille henkilöille myös koko valtionosuudesta ja sen mukanaan tuomia ongelmia. Meillä on esimerkiksi harvinaisia ja vaikeita sairauksia sekä vaikeita vammoja, joiden hoitaminen on kallista ja joissa asumiskustannukset tulevat myös kalliiksi. Ne pitäisi yhteisvastuullisesti kattaa.

Toinen asia, johon sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnitti huomiota, oli maahan palaaminen. Meillä oli huoli siitä, että kun suomalainen on lähtenyt ulkomaille, esimerkiksi avioitunut ulkomaalaisen kanssa, ja muuttanut Euroopan talousalueen ulkopuolelle ja ottanut miehen taikka vaimon, kummin päin vain, maan kansalaisuuden ja esimerkiksi lapset ovat tulleet sen maan kansalaisiksi, niin jos jostain perhekriisistä tulee vaikka äkkipaluu Suomeen, niin tällä hetkellä tämän lainkaan mukaan ei ole ollenkaan selvää, että palvelut hoituvat. Ongelmia on ollut.

Valiokunta esitti, että Suomeen palaava suomalainen, myös sellainen, jolla ei ole enää Suomen kansalaisuutta, olisi oikeutettu tässä laissa esitetyllä tavalla määräytyvän kotikuntansa tarjoamiin palveluihin. Esitettiin vielä, että hallintovaliokunta olisi tutkinut ja selvittänyt, tarvitaanko muutoksia.

Se muutos, minkä hallintovaliokunta on tehnyt, ei kyllä mielestäni koske niinkään tätä ongelmaa kuin osittain, kun lakiin on kehitys yhteistyö- ja lähetystyöntekijät otettu mukaan, mikä on tietysti tärkeä asia, mutta se ei varsinaisesti liity siihen ongelmaan, mikä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa oli esillä. Tämän asian selvittämistä tulee myös lain tultua voimaan jatkaa ja tuoda sitten tarvittavat muutokset.

Ed. Väistö (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen kiinnitti aivan oikein huomiota siihen, että tämän lain käsittelyn yhteydessä useissa kunnissa syntyi epävarmuutta siitä, millä tavoin näiden eri hoitoyksiköissä olevien osalta tämä laki lopulta tulee voimaan ja missä muodossa.

Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään, että tällä lailla ei ole ollut tarkoitus muuttaa nykyistä palvelujen järjestämistilannetta ja heikentää niiden kuntien taloudellista tilannetta, joissa näitä eri hoitoyksiköitä tai palveluyksiköitä on. Tästä syystä päädyimme tähän sosiaali- ja terveysvaliokunnan esittämään muutokseen ja toisaalta tästä syystä halusimme myös käsitellä tämän lakiehdotuksen mahdollisimman ripeästi, jotta kunnissa oleva epävarmuus voisi poistua ja näin ollen myös siellä jatkuisi sosiaali- ja terveysalan palvelu toiminta entiseen tapaan.

Ed. Laakkonen: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys kotikuntalaiksi täyttää opiskelijoiden pitkäaikaisen toiveen saada valita kotikunnaksi myös opiskelupaikkakunta. Näin toteutuu hallitusmuodon 7 §, jonka mukaan Suomen kansalaisella on oikeus vapaasti valita asuinpaikkansa.

Uuden lain mukaan henkilön kotikunta ei kuitenkaan muutu, jos asuminen toisessa kunnassa johtuu pääasiassa esimerkiksi enintään yhden vuoden kestävästä työtehtävästä, opiskelusta, sairaudesta tai muusta näihin rinnastettavasta syystä. Keskiasteen oppilaitosten ylläpito kunnille saattaa uudesta laista tulla ongelmia, jos ulkokuntalaiset opiskelijat muuttavat kirjansa opiskelupaikkakunnalle. Silloin oppilaitos menettää kotikuntakorvaukset. Tästä asiasta me keskustelimme paljonkin valiokunnassa. Valiokunnassa enemmistö kuitenkin uskoo, että muutto on suhteellisen vähäistä lyhyiden opiskelujaksojen aikana. Valiokunta edellyttää kuitenkin hallituksen seuraavan kuntien kustannuskehitystä ja kuntien ja valtion välistä kustannustenjakoa.

Sinänsä hyvään lakiesitykseen sisältyy kuitenkin pari kömmähdystä, jotka korjaamatta olisivat aiheuttaneet runsaasti ongelmia.

Perhehoitajat ottivat aktiivisesti yhteyttä kansanedustajiin ja olivat kuultavana myös valiokunnassa, ja niin valiokunnassa nostettiin esille ongelma, joka koituisi mm. lastensuojelun ja kehitysvammahuollon mukaisessa perhehoitossa. Hallituksen esityksen mukaan kotikunta olisi muuttunut hoidettavien osalta ja maksajaksi olisi tullut perhehoitajan kotikunta. Silloin arvokasta työtä tekevät perhehoitajat olisivat tulleet kotikuntansa silmätikuiksi ja ennen pitkää lopettaneet työnsä. Korjausten jälkeen kotipaikka ei muutu, jos kysymys on "hoidosta tai huollosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai muutoin vastaavissa olosuhteissa". Mietinnön mukaisesti sanamuoto pitää sisällään perhehoidon lisäksi myös vammaisille tarkoitettut palvelutalot, päihdehuollon toimintayksiköt, lasten- ja nuorisohuoltolaitokset, vanhainkodit jne.

Kynnys ry:n asiantuntijat eivät olleet 3 §:n korjauksen kannalla, koska sillä rajoitetaan kotikunnan valintaa. Perusteluiksi he mm. esittivät sen, että vammaisen asuessaan vieraalla paikkakunnalla, mutta ei ollen kirjoilla siellä, ei voi asettua ehdolle esimerkiksi kunnallisvaaleissa. Katson kuitenkin, että vammaisen kannalta tärkeämpää on saada mahdollisimman hyvä hoito ja monipuoliset palvelut ja toissijainen asia on asettautua ehdolle vaaleissa. Vammaisista harvat jaksavat paneutua yhteiskunnan asioihin niin suuressa määrin, että haluavat asettua ehdokkaiksi vaaleissa.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksen mukaan yhtä vuotta pitemmäksi aikaa ulkomaille muuttavilla ei ole enää kotikuntaa Suomessa. Poikkeuksena kuitenkin ovat diplomaattisten edustustojen ja konsulinvirastojen palveluksessa olevat sekä kehitys yhteistyön asiantuntijat. Tämän pykälän kohdalla valiokuntakäsittelyssä kiinnitti huomiotani se, että poikkeustapauksiin ei ollut merkitty kaikkia kehitys yhteistyössä olevia eikä ollenkaan lähetystyössä olevia. Tämän hallituksen aikanahan ovat ensimmäisen kerran toteutuneet kehitys yhteistyössä olevien ja lähetystyössä olevien lapsilisäoikeudet. Epäilin siis, että he saattavat kotikuntaoikeuden menettämisen vuoksi menettää saman tien myös lapsisänsä. Tarkistettuani asian sosiaali- ja terveysministeriöstä osoittautuivat epäilyni oikeiksi, koska lapsilisäoikeus perustuu väestökirjalain mukaiseen kotikuntaan. Niinpä valiokunnassa korjat-

tiin asianomainen 5 §:n, että kehitysyhteistyössä ja lähetystyössä olevat mainitaan myös poikkeuksena, ja näin he myös säilyttävät lapsilisäoikeutensa.

Kun lapsilisäasiat kuuluvat nimenomaan sosiaali- ja terveystieteiden aihepiiriin, olisi heidän nimenomaan pitänyt huomata tämä epäkohta, joka hallituksen esityksen toteutuessa korjaamattomana olisi aiheutunut. Kun hallituksen esitykseen sisältyy melko pahoja epäkohtia, osoittaa esitys huonoa lainvalmistelua. Valiokunta on kuitenkin tehnyt hyvää työtä, ja hallituksen esitys korjattuna on täysin hyväksyttävissä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi merimieseläkelain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 306
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 54

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 54.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset laeiksi yrittäjien eläkelain 10 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 13 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 308
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 55

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 55.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi kansaneläkelain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 307
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 56

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 56.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotukset laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 287
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 57

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 57.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotukset laeiksi valtion eläkelain, valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen sekä valtion perhe-eläkelain muuttamisesta ja laeiksi kansanedustajain eläkelain sekä valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 96
Lakialoitteet n:ot 93/1991 vp ja 55
Toivomusaloite n:o 1027/1991 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 58

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 58.

Keskustelu:

Ed. L a i n e : Arvoisa rouva puhemies! Sillä aikaa kun ed. P. Leppänen varmasti hakee ed.

Stenius-Kaukosen paikalle, minä haluaisin lausua tästä muutaman sanan.

Nimittäin hallituksen esityksen perusteluissa on annettu ymmärtää, että esillä olevan lain eräänä perustarkoituksena on eläkemenojen supistaminen. Kuitenkin hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 6 selvästi nähdään jo hallituksen omakin laskelma, jonka mukaan vuoteen 2000 mennessä ei ole vielä säästynyt markan markkaa. Vuoteen 2005 mennessä on sitten säästöä 200 miljoonaa markkaa ja vuonna 2010 tämän laskelman mukaan säästöä on 800 miljoonaa. Vasta vuonna 2015 alkaa olla huomattavampi säästö. Siis kaiken kaikkiaan kysymys on siitä, että varsin nopeassa tahdissa tässä ei mitään säästöjä tapahdu.

Toinen asia, josta ajattelin tässä lyhyesti mainita, on se, että kun perustuslakivaliokunnassa jäin yksin sen käsityksen kannalle, että tässä olisi mahdollista lepäämään jättäminen, siis että tämä liittyisi toimeentulon lakisääteisen perusturvan piiriin, ja kun en nyt oikein saanut perustuslakivaliokunnassa kannatusta, niin kiinnitän huomiota siihen, että sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä on lukuisia sellaisia kohtia, esimerkiksi sivulla 3 kohdassa Yleistä ja sivulla 4 alkupäässä, jotka mielestäni selvästi vahvistavat sen, että hallituksen esityksessä on sellaisia kohtia, jotka olisivat antaneet aiheen tulkita esitys sellaiseksi, että se on lepäämään jätettävissä. Eduskunnan käsissähän olisi ollut joka tapauksessa arvioida, miten menetellään.

Ed. Stenius-Kaukonen: Arvoisa puhemies! Kun on pakko välillä huolehtia, että ”leipämooottori” toimii koko istunnon ajan, myöhästyin vähän.

Valtion eläkelain muutosesitys, joka nyt on käsittelyssä, on erittäin iso asia. Ihmettelen tietysti sitä, että se ei kiinnosta laajempaa kansanedustajien joukkoa, kuin mitä tänne on nyt kokoontunut.

Tässä ehdotuksessa esitetään, että valtion eläkeiäksi määrätään 65 vuotta. Tällä hetkellähän valtion yleinen eläkeikä on 63 vuotta.

Valtiolla on myös ollut aikaisemmin eri ammateissa lukuisia alhaisempia eläkeikäjä, jotka ovat perua varsin kaukaiselta ajalta. Niitä on ollut erityisesti raskaissa ammateissa, mutta myös muissa, mutta kaikki alemmat eläkeiät poistettiin jo silloin, kun valtion eläkejärjestelmään otettiin yksilöllinen varhais- ja osa-aika-eläke. Silloin kuitenkin jätettiin valintaoikeus valtion palveluksessa olleille, joilla oli alhaisempi

erityinen eläkeikä, he saivat valita pysyvätkö he vanhan järjestelmän piirissä vai tulevatko uuteen järjestelmään, joka silloin koski sitä, että heillä on mahdollisuus hakea yksilöllistä varhaiseläkettä 55-vuotiaana.

Valintaoikeus säilyy suurimmalta osalta edelleen, mutta esitys pitää sisällään myös monen valtion palveluksessa olevan kohdalla sen, että tällä esityksellä myös valintaoikeus nyt menee. Palaan tähän asiaan vielä uudemman kerran hie-män myöhemmin.

Erityisen kohtuuttomana on pidettävä sitä, että alemmat eläkeiät silloin vaihdettiin yksilölliseen varhaiseläkkeeseen, jonka ikäraja on siis tähän asti ollut 55 vuotta. Tämä oli juuri se perustelu, että kun saatte 55-vuotiaana mahdollisuuden hakea yksilöllistä varhaiseläkettä, voidaan ammatilliset alemmat eläkeiät poistaa. Näin siis tapahtui.

Mutta nyt kun on vasta viisi vuotta kulunut lain voimaantulosta, se tuli voimaan heinäkuun 1 päivänä 1989, jos nyt muistan aivan oikein päivämäärän, esitetäänkin, että yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja nostetaan 58 vuoteen. Tämä on ilmiselvästi sen sopimuksen vastainen, mitä silloin tehtiin.

Me vasemmistoliiton eduskuntaryhmän valiokuntaedustajat olemme vastalauseessamme ehdottaneet, että yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja säilytetään 55 vuodessa ja myös osa-aika-eläkkeen, jota pidämme aivan käyttökelpoisena vaihtoehtona, ikäraja pitää alentaa 55 vuoteen, koska muutoin se ei ole toimiva. Tällä hetkellä, kun sen ikäraja on ollut 60 vuotta, ainakin yksityisellä sektorilla käytännössä se on johtanut siihen, että sitä ei ole juuri ollenkaan käytetty. Jotta se olisi todellinen vaihtoehto kokonaan eläkkeelle siirtymiselle, sen ikärajan pitää olla vähintään sama, mieluummin vielä alhaisempi, kuin yksilöllisen varhaiseläkkeen.

Mutta hallituksella on siis tässä toisenlainen linja. Meidän mielestämme se on juuri täysin virheellinen nimenomaan tällaisena työttömyysaikana, kun on paljon nuoria työttömänä ja paljon hyvin pitkään työelämässä mukana olleita, jotka ovat jo todella rasittuneita ja haluaisivat siirtyä eläkkeelle, haluaisivat siirtyä eläkkeelle ennen kaikkea sen vuoksi, että nuorille saataisiin työtä.

Vaihtoehto, jota me nyt tässä ehdotamme kokonaisuutena vastalauseessamme, pitää siis sisällään sen, että yksilöllinen varhaiseläke ja osa-aika-eläke säilyisivät 55 vuodessa. Vastaava muutos pitäisi tietysti tehdä yksityiselle sektorille.

Meillä on myös vaihtoehtoinen esitys, joka ei liity tähän, sukupolvenvaihdoseläke 55-vuotiaalle. Se olisi tähän työttömyystilanteeseen perusteltu.

Näillä säännöksillä voitaisiin hoitaa eläkemahdollisuudet niille, jotka eivät vanhuuseläkekään jaksaa tai tässä tilanteessa nuorten työttömyyttä parantaakseen ovat valmiita luopumaan työpaikastaan nuorten hyväksi.

Alussa viittasin siihen, että tässä on suojaäännökset niiden osalta, jotka ovat 55 vuotta täyttäneet: Heillä säilyvät vanhat oikeudet eli 63 vuoden ikäraja. Tietysti niillä, jotka ovat valinta-oikeutta käyttäneet ja ottaneet alhaisemman eläkeiän, säilyvät ne oikeudet.

Edelleen on portaittainen muutos niin, että jolla eläkeikää vuoden 1994 loppuun mennessä on 30 vuotta, edelleen säilyy eläkeikä 63 vuodessa ja tavoitetaso 66 prosentissa. 20 palveluvuodella eläkeikä olisi 63 vuotta, 8 kuukautta ja tavoitetaso 64 prosenttia. Jos eläkeikää on alle 5 vuotta, silloin eläkeikä olisi 65 vuotta ja tavoitetaso 60 prosenttia. Tämä koskee melkein kaikkia, ikäraja on vuoden 1959 jälkeen syntyneet; eli niillä, jotka nyt ovat 35-vuotiaita tai sitä nuorempia, jollei heillä ole 5 vuoden palveluaikaa, tämä menisi kerralla 65 vuoteen ja 60 prosenttiin. Silloin mennään siis yksityisen sektorin tasoon.

Olemme kuitenkin olleet kannattamassa ed. U. Anttilan ehdotusta, että vuosiluku olisi pantu 1966:ksi, koska nytkin meillä on jo paljon nuoria, kohtuullisen pitkään valtion palveluksessa olleita, ja sen vuoksi siirtymäajan pitäisi olla vielä pidempi.

Nämä siirtymäsäännökset merkitsevät sitä, että ne, jotka nyt ovat palveluksessa, varsinkin kun ovat olleet pitkään, säilyttävät aikaisemmat etunsa kokonaan tai suurimmalta osalta. Mutta täällä on monta sudenkuoppaa. Täällä on käytännössä kolme sellaista, joita voi sanoa sudenkuopiksi.

Jos valtionyhtiö yhtiötetään ja siirrytään yksityisen sektorin eläkejärjestelmän piiriin, tämä merkitsee sitä, että tietysti niiltä vuosilta, jotka on valtion palveluksessa jo ollut, säilyy 2 prosentin eläkekertymä. Yksityisellä sektorilla se on 1,5. Mutta jos heillä olisi ns. lisäeläketurva, jolla päädytään tähän 66 prosenttiin, silloin heillä olisi 2,2 prosentin karttuma. Yhtiöittämistilanteessa menetetään tämä lisäeläkemahdollisuus ja samaten välittömästi mennään 1,5 prosentin karttumaan tulevan ajan osalta ja eläkeikä siirtyy 65 vuoteen ja heillä menee oikeus myös tähän valintaan. Tätä

me emme pidä oikeana, vaan pitäisi yhtiöittämissopimuksissa erikseen säätää, että näissä säilyvät ehdot samalla tavalla kuin valtion pysyvässä palveluksessa olevien kohdalla.

Toinen tilanne, mikä on myös mielestäni täysin kohtuuton, on se, että jos valtion oppilaitos kunnallistetaan, niitä on paljon vireillä tällä hetkellä, myös näissä tilanteissa tapahtuisi sama eli tuleva palvelus olisi palvelusta uudessa palvelusuhteessa ja siirtymäsäännökset ja valinta-oikeus eivät koskisi heitä.

Kolmas myös hyvin kohtuuton tilanne on se, että jos on kuukauden katko palveluksessa, samalla tavalla mennään suoraan uuteen systeemiin. Korkeakoulut ovat tyyppillinen esimerkki siitä, että on paljon määräaikaista ja tilapäisiä palvelussuhteita. Eivät ne ole ainoita, yleensä opetuslalla ja monissa muissakin valtion laitoksissa määräaikaista palvelussuhteita käytetään, ja laman aikana niiden käyttö on lisääntynyt. Niihin on tullut myös juuri se ongelma, että usein myös, kun jokin määräys päättyy, säästökeino on, että siihen ei juuri palkatakaan heti uutta, vaan esimerkiksi kesäajan ylitse jätetään virka täyttämättä ja siihen tulee kolmen kuukauden katko. Tämä saattaa merkitä sitä, että henkilölle, joka on hoitanut tätä tai jotakin muuta virkaa, tulee helposti yli kuukauden katkoja. Kunnan puolella työväen- ja kansalaisopistojen tuntiopettajien osalta tämä on hoidettu, mutta siellä näitä ei tehdä lakiin vaan ne voidaan eläkesäännöllä hoitaa. Esimerkiksi kolmen kuukauden kesäloma-aika on hoidettu niin, että se ei aiheuta uutta palvelussuhdetta.

Vaikka tätä kuinka valiokunnassa yritimme puhua ja tuoda esille — meillä oli asiantuntijoita KATL:sta, ammattiliittojen keskusjärjestöistä jne. — lopputulos oli surullinen. Mitään muutoksia lakipykäliin ei tehty. Olimme valmiit siihen, että katko olisi ollut kolme kuukautta, vaikka esimerkiksi KATL esittää kuuden kuukauden katkoa sellaiseksi, joka ei vielä vaikuta, mutta emme saaneet tässä aikaan muuta kuin ponnin. Ponnit ovat kyllä aivan hyvät, mutta niihin liittyy tietysti se ongelma, että laki on laki ja ponsi on ponsi, ja mitään sadan prosentin varmuutta ei ole niiden toteuttamisesta. Nämä ponnit lähtevät perustuslakivaliokunnan lausunnon pohjalta. Perustuslakivaliokunta sanoi, että on asianmukaista muuttaa lait — miten muotoilu nyt oli, en etsi sitä tähän — suurin piirtein siihen malliin todeten, että etukäteen tai jälkikäteen pehmentävillä säännöksillä pitäisi estää kohtuuttomuudet ja nimenomaan on

asianmukaista muuttaa säännökset. Mutta valiokunta kiireessä, jolla tätä käsiteltiin, ei ollut valmis muutoksia tekemään. Mielestäni tämä on poikkeuksellista eduskunnassa. Vaikka perustuslakivaliokunta sanoi, että tämä ei vaikuta sääntämisyjärjestykseen — niin suurina näitä ongelmia ei pidetty — mielestäni ne olivat niin suuret, että niiden olisi pitänyt vaikuttaa sääntämisyjärjestykseen. Mutta vaikka perustuslakivaliokunta totesi, että ne eivät vaikuta sääntämisyjärjestykseen, niin se aivan selvästi totesi, että olisi asianmukaista muuttaa nämä pykälät. Kenen se olisi pitänyt tehdä? Sosiaali- ja terveysvaliokunnan. Mutta sosiaali- ja terveysvaliokunta tyytyi näihin ponsiin, jotka sisällöltään tuovat kyllä aivan hyvin nämä ongelmat esiin. Tästä on nimenomaan hallitusryhmien kansanedustajien pidettävä huolta, että ponnet tullaan toteuttamaan.

Arvoisa puhemies! En varmaan vieläkään käynyt puheenvuorossani läpi kaikkia yksityiskohtia, joita tähän liittyy, mutta kuitenkin perusasiat tulivat selvitettyiksi. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmällä on vastalause. Tulemme toisessa käsittelyssä tekemään sen mukaiset ehdotukset.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen oli huolissaan siitä, että valtion eläkelain muutos kiinnostaa kovin harvalukuista kansanedustajajoukkoa, ja näinhän se näyttää olevan ainakin ensimmäisen käsittelyn osalta. Edelleen ed. Stenius-Kaukonen kyllä hyvin perusteellisesti toi esille ne näkökohdat, jotka myös käyvät ilmi vasemmistoliiton edustajien vastalauseesta liittyen tämän asian käsittelyyn sosiaali- ja terveysvaliokunnassa. Mutta ehkä joitakin painotuksia ja lisäyksiä siihen, mitä ed. Stenius-Kaukonen täällä jo toi esille.

Ensinnäkin voin sanoa sen, että nythän meitä suomalaisia on peloteltu lähes puolikuoliaiksi ensi vuosituhanen puolella tapahtuvalla ns. eläkepommilla, joka odottaa tätä yhteiskuntaa vuonna 2025 tai 2030. Se on asia, joka nyt on monella tavalla myös vaikuttanut tämänkin hallituksen ratkaisuihin liittyen eläkeasioihin. Kuitenkin tässä tilanteessa, missä elämme tällä hetkellä, vasemmistoliiton taholta olemme tuoneet esille sen, että nyt olisi järkevämpää se, että raihnaisia, pitkän työuran tehneitä ihmisiä päästettäisiin eläkkeelle ja näin taattaisiin työtilaisuuksia nuorille. Näinhän voitaisiin juuri tehdä valtion ja kuntien puolella, koska siellä kui-

tenkin vielä työtäkin on tarjolla. Tässä mielessä emme voi pitää sitä perusteltuna, että yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajaa ollaan nostamassa ja nostamassa myös niille, joille on jo kertaalleen luvattu 55 vuoden yksilöllinen varhaiseläkeikäraja kompensationsa siitä, että vanhuuseläkkeen ikärajaa nostetaan. Nyt sitäkin ollaan nostamassa.

Todella olisi järkevämpää päästää työntekijöitä eläkkeelle. Yhteiskunnan kokonaiskustannukset eivät siitä kasvaisi, kuten me olemme monta kertaa todenneet, koska nuorten lähtöpalkkataso on matalampi kuin pitkään työssä olleiden ja koska yhteiskunta vastaavasti säästäisi nuorten työttömyysturvamenoissa. Toisaalta on oletettavissa, että niillä, jotka elämänsä ovat laittamassa liikkeelle, palkka kuluisi varmasti, hyvä jos riittäisi, kuluisi kulutukseen ja näin ollen olisi yhteiskunnan kannalta paremmin käynnistämässä talouden pyöriä liikkeelle kuin ehkä iäkkäät henkilöt, joilla välttämättä menot eivät enää ole niin suuret, kun on asuntolainat maksettu ja elämä on muutenkin kunnossa.

Näissä asioissa hallitus ei ole suostunut kuuntelemaan opposition näkemyksiä, vaan on määrätietoisesti ajanut tätä ratkaisua läpi. Täytyy todeta, että tämänkin lain sisältö on myös tulopoliittisessa sopimuksessa sovittu eli myös palkansaajapuoli on ollut pakotettu moninaisten neuvotteluvaiheiden jälkeen ratkaisun hyväksymään, joskin tiedän, että ratkaisu ei ole ollut helppo palkansaajapuolellakaan.

Mutta tässä on kummallista se, että hallitus on valinnut eläkepoliittiseksi linjakseen myös sen, että korottamalla eläkkeen karttumista työuran viime vuosina pyritään houkuttelemaan ikääntyviä työntekijöitä jatkamaan työssäoloa. Tämä liittyy siihen ajatukseen, joka on tietysti totta, että Suomessa eläkkeelle hakeutuminen tapahtuu nuorempana kuin monissa muissa maissa. Tällöin on ajateltu, että kun rahalla pyritään houkuttelemaan ihmisiä pysymään työelämässä, niin tällä tavalla eläkemenoissa säästetään. On tietysti mietittävä sitä, onko sekään järkevää eläkepolitiikkaa, että raihnainen väki yrittää kynsin ja hampain riippua työelämässä ja sillä tavoin saada eläkettä karttumaan hieman korkeammaksi, kun tiedetään myös se, että monesti varhaisempi eläkkeelle pääsy, vaikka pienemmälläkin eläkkeellä, voisi olla elämänlaadun kannalta järkevää ja ainakin juuri tässä työttömyystilanteessa tarpeellista.

Eläkelinjauksethan perustuvat eläkekomitea 90:n tekemiin linjauksiin. On hyvä muistaa, että

silloin, kun eläkekomitea 90 istui, maassa ongelmat olivat vähän toisenlaisia. Silloin yhteiskunnan ja päätöksentekijöiden suurin huoli tuntui olevan, miten työvoima tulee riittämään. Silloinkin tarkasteltiin nimenomaan 2000-luvun puolelle, mutta silloin elettiin myös samanaikaisesti akuuttia työvoimapulaa ainakin täällä etelässä, minkä itse hyvin muistan. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon ei saatu riittävästi väkeä ja työntekijöitä kuskattiin Viirosta ja jopa lennätettiin pohjoisesta etelään työhön. Mutta ne ajat ovat nyt takana päin ja nyt ei täällä etelässäkään enää ole työvoimapulaa vaan täällä on koko ajan rajusti kasvava työttömyys. Tätä taustaa vasten eläkeratkaisut eivät välttämättä ole tähän tilanteeseen sopivia.

Arvoisa puhemies! Emme vastustaneet valiokunnassa eläkkeen karttumisen nousua viimeisinä työssäolovuosina, vaikka emme periaatteessa pidä sitä hyvänä. Kun sekin on osa tuposopimusta ja kun työntekijät muutoin menettävät tässä ratkaisussa eli kun nostetaan yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja ja kun myös eläkekertymä yleisesti tulee laskemaan, niin katsoimme, että ei ole meidän asiamme lähteä enää huonontamaan lisää näitä etuusia. Olemme koko ajan epäroineet niitä eläkepoliittisia linjauksia, joita tässä on valittu.

Arvoisa puhemies! Tulemme yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään omat muutosehdotuksemme siten kuin ne on vastalauseessa todettu. Katsomme, että kuitenkin tältä osin on hyvä, että tietynlainen linjakkuus myös eläkeasioissa säilyisi.

Totean myös sen, että toivomme kovasti, että 101 kansanedustajan allekirjoittama lakialoite sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmän luomisesta, aivan kuten se on viljelijäväestöllä, etenisi eduskunnan käsittelyssä. Nythän on lähdeytetty siitä, että silloin, kun yli puolet kansanedustajista allekirjoittaa lakialoitteen, valiokunnan tulisi ottaa se käsittelyyn sen jälkeen, kun se on hallituksen esitykset käsitellyt tai hallituksen esityksen yhteydessä. Toivon, että tämä käytäntö nyt todella vakiintuu täällä eduskunnassa ja saamme ed. Vuorensolan ensimmäisenä allekirjoittaman lakialoitteen käsittelyyn ja toivottavasti myös myönteiseen ratkaisuun eduskunnassa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotukset laeiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 292

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 59

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 59.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotukset luotto- ja rahoituslaitoksia ja niiden toimintaa koskeviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 295/1992 vp

Lakialoitteet n:ot 29/1991 vp, 15/1992 vp sekä 21, 32 ja 36

Talousvaliokunnan mietintö n:o 50

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 50.

Keskustelu:

Ed. Louekoski: Rouva puhemies! Aloitan puheenvuoroni valittamalla harvalukuista kuulijakuntaa. Kysymyksessä nimittäin on eräs tärkeimmistä hallituksen viimeaikaisista esityksistä, kokonaan uusi luotto- ja rahoituslaitoslaki pankkialaisuus- ja muine säännöksineen.

Eduskunta käsittelee tämän kaltaisia asioita aina sykäyksittäin. Pankkialaisuuskin on ollut esillä muiden asioiden yhteydessä sattumoisin. Sellaisissa yhteyksissä, joissa tämä asia on ollut esillä, tunteet ovat palaneet aika tavalla. Tällä kokoonpanolla ehkä keskustelu on hyvin maltillista. (Ed. Aittoniemi: Ehkä me olemme pahalla päällä!)

Hallituksen esitys viipy valiokunnassa peräti vuoden. Tuona aikana valiokunta hyvin huolellisesti tutustui lakiehdotuksiin, joita esitykseen sisältyi peräti seitsemän kappaletta. Vuoden aikana kävi niin, että monissa sellaisissa laeissa, jotka eivät välittömästi koske nyt puheena olevaa lakiesitystä, tapahtui muutoksia, jotka oli otettava

huomioon talousvaliokunnan mietintöä kirjoitettaessa. Mainitsen tällaisesta esimerkkinä osuuspankkilain muutoksen. Sen perusteella osuuspankin toiminta voidaan muodostaa osakeyhtiömuotoon, joka jää osuuskunnan omistukseen. Tämä vain eräänä esimerkkinä siitä, että muu lainsäädäntö on edennyt nopeassa tahdissa sivummalla ja nämä muutokset on nyt pyritty ottamaan huomioon talousvaliokunnan mietinnössä.

Talousvaliokunta on yhtynyt hallituksen esityksen rakenteeseen ja pääkohtiin lähes sellaisenaan. Teknilliset muutokset on kuitenkin mietintöön otettu. Mainitsin jo osuuspankkilain muutoksen vaatimat muutokset. Toinen tällainen teknillinen muutos, joka on edellyttänyt uudelleenkirjoittamista hyvin lukuisien pykälien kohdalla, on pankkitarkastuksen nimen muuttuminen rahoitustarkastukseksi ja aseman muuttuminen valtioneuvoston alaisesta viranomaisesta Suomen Pankin yhteydessä toimivaksi itsenäiseksi viranomaiseksi.

Pääesitys eli esitys luotto- ja rahoituslaitoksia koskevasta laista on jakamassa aikaisempaa lainsäädäntöä selvemmin rahoitusmarkkinoilla toimivat yritykset luottolaitoksiin ja toisaalta rahoituslaitoksiin. Ero on lähinnä siinä, että luottolaitokset ovat sellaisia rahoitusmarkkinoilla toimivia yrityksiä, joilla on oikeus ottaa yleisöltä talletuksia ja harjoittaa luotonantoa omissa nimissään. Rahoituslaitoksista luottolaitokset eroavat siinä, että rahoituslaitokset toimivat ikään kuin omistajina, eivät suurelta yleisöltä lainaa ottavina ja edelleen suurta yleisöä tai yrityksiä luotottavina. Rahoituslaitokset ovat siis pääasiassa omistussuosuuksia hankkivia ja tästä näkökulmasta luottoa tarjoavia yrityksiä.

Lakiehdotus sisältää säännökset myös ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten toimintaedellytyksistä Suomessa samoin kuin niiden valvonnan. On luonnollista, että esitys sisältää muutokset säästöpankkilainsäädäntöön, liikepankkilainsäädäntöön, osuuspankkilainsäädäntöön ja myös muihin asiaan tiiviisti liittyviin lakeihin.

Mainitsin jo, että teknisistä syistä ja muun lainsäädännön muuttumisen vuoksi valiokunnan oli pakko tehdä erinäisiä muutoksia hallituksen esitykseen. Tällaisia muutoksia olen jo kaksi todennut, toinen koskee rahoitustarkastuksen aseman muutosta ja toinen osuuspankkilain muutosta. Lisäksi rahanpesusäännösten muuttuminen muualla lainsäädännössä on aiheuttanut lakivaliokunnan ja talousvaliokunnan kesken keskustelua ja kirjeenvaihtoa. Yhdessä on toimittu

niin, että toisaalta rikoslainsäädännössä ja toisaalta nyt luotto- ja rahoituslaitoslainsäädännössä on yhtenäiset säännökset siitä, millä tavalla rahanpesuun on suhtauduttava.

Tilintarkastuksesta lainsäädäntöön sisältyy niin ikään jokseenkin tarkat ja yksityiskohtaiset määräykset. Hallituksen esitykseen nähden talousvaliokunta muutti tilintarkastajain kelpoisuusehtoja niin, että pienissä pankeissa ei välttämättä edellytetä KHT-kelpoisuuden saaneitten tilintarkastajien toimimista, vaan otimme sellaisen kannan, että pienemmissä pankeissa voi tilintarkastajana toimia rahoitustarkastuksen luvalla myös hyväksytyt tilimiehen (HTM) pätevyuden saanut tarkastaja.

Eräksi ongelmaksi lakia läpi käydessä näytti muodostuvan niin ikään pieniä pankkeja koskeva säännös oman pääoman suuruudesta. On käynyt niin, että sellaiset pienet pankit, esimerkiksi säästöpankit, jotka ovat pankkikiirisiin aikana joko omasta toimestaan tai esimerkiksi valtion tuella nostaneet oman pääomansa määrän vakavaraisuusastetta korkealle, esimerkiksi 20—30 prosentin tasolle, joutuvat nyt sopeuttamaan muun toimintansa siihen, ettei hyvinkin korkealle viritettyä vakavaraisuusastetta saa enää alentaa.

Pienten pankkien taholta asiaan on kiinnitetty huomiota ja pyydetty, että heidän näkökantansa otettaisiin vakavasti valiokunnan mietinnössä. Näin on pyritty tekemään, mutta valitettavasti Eta-normisto ja EU:n direktiivit asettavat tässä suhteessa omat reunaehdonsa. Valiokunta on kirjoittanut pikkupankkien oman pääoman määrää, siis vakavaraisuutta, koskevat säännökset niin suosiolliseen muotoon kuin nyt on direktiivejä tulkitsemalla voitu tehdä.

Kiinnitän vielä huomiota muutamiin muihin muutoksiin, joista ehkä keskeinen julkisuuden kannalta on poliisi- ja muiden valvontaviranomaisten toivomus saada tutustua pankkien asiakaskuntaan ja asiakkaiden liiketoimiin ehdotettua tarkemmin. Tässä suhteessa valiokunta on päätenyt ratkaisuun, jossa valvontaviranomaiset saavat velvollisuuden kertoa tietonsa muille valvontaviranomaisille, esimerkiksi poliisille, sellaisissa tapauksissa, joissa on syytä epäillä väärinkäytöksiä tai suoranaista rikollista toimintaa. Hallitus ehdotti sellaista sanamuotoa, että vaitiolovelvollisuuden alaiset viranomaiset ja pankkien toimihenkilöt olisivat oikeutettuja kertoamaan tietonsa poliisille. Tämä ”oikeus” on siis muutettu valiokunnassa mietintötekstissä ”velvollisuudeksi”. Muutos on hyvin keskeinen. Jul-

kisuudessa on ehditty jo valiokunnan alustavia kannanottoja moittia siitä, että me emme ota vakavasti valvontaviranomaisten perusteltuja tarpeita seurata pankkibisnesten lainmukaisuutta. Tämä muotoilu on haettu yhdessä keskusrikospoliisin asiantuntijoiden kanssa.

Ehkä eniten keskustelua koko lain yhteydessä on herättänyt pankkialaisuutta koskeva säännöstö. Mietinnössään valiokunta lähtee siitä, että pankkialaisuuden tulee olla pankin perustointoja suojaavana, sanoisinko, perussäännöksenä koskematon. Pankkialaisuushan ei itse asiassa suojaa muuta kuin yksittäisen pankki-asiakkaan henkilökohtaisia tai yritysکوhtaisia tietoja, joiden täytyy pysyä salassa. Muuten koko pankkitoiminnalta on vaarassa pudota pohja pois.

On muistettava, että esimerkiksi yrityksen konkurssi, velkasaneeraus, protestilistalle joutuminen tai jotkin muut rahoitus- ja maksuvaikeudet tulevat monia teitä julkisiksi. Kun näin on, kaikilla viranomaisilla on sitä kautta mahdollisuus saada tarvitsemansa tiedot. Samoin on asianlaista suuren yleisön kanssa. Huomautan tässä yhteydessä siitä, mistä valiokuntakin perusteellisesti keskusteli, että esimerkiksi rahoitustarkastuksella ja Valtion vakuusrahastolla on oikeus saada kaikki pankkien asiakkaita koskevat tiedot täysin riippumatta siitä, epäilläänkö väärinkäytöksiä tai rikollista toimintaa vai ei. Tiedot ovat avoinna näille valvontaviranomaisille.

Julkisessa keskustelussa kuitenkin on hyvin voimakkaasti esitetty vaatimus siitä, että siinä tapauksessa, kun pankki saa pankkitukea, kenellä tahansa veronmaksajalla tulee olla oikeus saada tietää, mihin tukivarat käytetään. Tämän ongelman valiokunta on ratkaissut niin, että pankkialaisuutta rikkomatta on ehdotettu rahoitustarkastuksesta annettua lakia muutettavaksi. Rahoitustarkastuksen virkamiehiä koskeviin säännöksiin ehdotetaan uutta pykälää, jonka mukaan näillä virkamiehillä olisi selkeä tietojenantovelvollisuus. ”Pankkituen myöntämisessä noudatettavien periaatteiden toteuttamiseksi rahoitustarkastuksen tulee koota ja pitää julkisesti saatavilla tiedot luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu, mahdollisimman yksilöidysti toimialakohtaisesti, alueellisesti ja pankki- tai pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkialaisuutta ja haittaamatta elinkeinotoimintaa tai yksityisen henkilön suojaa. Näitä tietoja ei voida pitää pankin liikesalaisuutena.” Tämä on se teksti, jonka valiokunta katsoi hyväksi hyväksyä rahoitustarkastuslakiin.

Lisäksi valiokunta mietinnössään korostaa muidenkin viranomaisten velvollisuutta tiedottaa pankkituen kohtaamisesta. Valiokunta edellyttää mietinnössään, että ” -- valtion vakuusrahaston on asetettava pankkituen myöntämisperiaatteiden, muun muassa avoimuuden ja julkisuuden, toteuttamiseksi tuen myöntämisen ehdoksi, että pankin on annettava mahdollisimman tarkat tiedot luottotappioista toimialakohtaisesti, alueellisesti ja pankki- tai pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkialaisuutta ja henkilön yksityisyyden suojaa sekä haittaamatta elinkeinotoimintaa. Vastaavat tiedot tulee koota ja pitää julkisesti saatavilla jo tukea saaneistakin pankeista.” Nämä sanamuodot ovat valiokunnan käsityksen mukaan riittävän yksityiskohtaisia ja selviä, jotta valvontaviranomaiset tietävät, mikä on eduskunnan tahto, kun toivottavasti tässä muodossa mietintö eduskunnassa lopullisesti hyväksytään.

Järjestelmä on siis se, että pankkialaisuus pankin taholla pidetään rikkomatta, mutta kun pankin asioihin voivat valvontaviranomaiset tutustua, näillä viranomaisilla on velvollisuus kertoa pankkialaisuutta rikkomatta ja liiketoimintaa vaarantamatta koottuja pankkituen jakamistietoja alueellisesti, yritystyyppikohtaisesti tai muilla tavoilla ryhmitettyinä, niin että ns. suurelle yleisölle, meille veronmaksajille, tulee selväksi, mihin valtavat pankkitukivarat menevät.

Pitkän keskustelun ja asiaan perehtymisen aikana valiokunnalla oli mitä erilaisimmissa yhteyksissä, kuten jo alussa totesin, tilaisuus keskustella hallituksen esitykseen liittyvistä yksityiskohdista ja periaatteista. Voin todeta, että viimeksi mainittua salaisuusasiaa lukuun ottamatta valiokunta oli mietinnössään yksimielinen.

Mietintöön liittyy valiokunnan jäsenen ed. Korhosen vastalause. Huomasin, että hänellä on puheenvuoro heti tämän puheenvuoron jälkeen. Hän osaa vastalauseensa varmaan minua paremmin esitellä ja perustella niin, etten asiaan muuten ryhdy, kuin että totean ed. Korhosen haluavan julkisuuteen täsmällisempiä tietoja pankkituen kohtaamisesta luottotappioluetteloineen ja muine tykötärpeineen, kuin valiokunnan enemmistö piti välttämättömänä.

Ed. K o r h o n e n : Arvoisa puhemies! Syys— lokakuun vaihteessa eduskunta käsitteli vakuusrahastolain muutosta, ja sen muutoksen aikana syntyi voimakas keskustelu ja voimakas tarve, joka heijasteli tietenkin yhteiskunnan tarpeita nimenomaan pankkialaisuudesta lähtien. Kun va-

kuusrahastolakia käsiteltiin, päällimmäiseksihän keskustelun aikana nousi se, että sen lain yhteydessä ei pankkialaisuussäännöksiä voi muuttaa vaan ne tulee muuttaa, kun käsittelyssä on luotto- ja rahoituslaitoslaki. No, nyt meillä on luotto- ja rahoituslaitoslaki käsittelyssä ja edelleen olemme samassa tilanteessa kuin olimme vakuusrahastolain käsittelyn yhteydessä. Mitään olennaisia muutoksia pankkialaisuuspykäliin ei ole tulos

Kun ns. roskapankkilaki syys — lokakuun vaihteessa hyväksyttiin, sen merkitys on merkittävä koko yhteiskunnalle. Sen lain kauttahan pankkituki siirtyi pois eduskunnan kontrollista täysin. Tästä syntyy tarve siihen, että pankkialaisuutta on lievennettävä lähinnä kolmesta syystä.

Ensimmäinen syy on se, että pankkituen suuruus on saanut jo tähän mennessä järkyttävät mittasuhteet. Tällä hetkellä on mennyt noin 45 miljardia markkaa, ja kun ennusteet viittaavat siihen, että kaikkiaan pankkituen tarve tulee olemaan suuruusluokkaa 90—100 miljardia, puhutaan sellaisesta markkamäärästä, että pankkialaisuutta näiltä osin on jo tämän perusteella lievennettävä.

Toinen syy on täydellinen viranomaisvalvonnan pettäminen, jonka takia ollaan pankkikriisissä. Valiokunnan puheenjohtaja puheenvuorossaan toi esille sen, että nyt tehtävät muutokset antavat mahdollisuuksia nimenomaan viranomaisvalvontaan ja sen lisäämiseen. Näinhän siinä tapahtuu, mutta mielestäni se ei ole riittävä sen takia, että hallituksen valvonta petti täydellisesti, pankkitarkastusviraston valvonta petti täydellisesti ja Suomen Pankin valvonta petti täydellisesti. Sen takia meillä kuluu yhteiskunnan varoja 90—100 miljardia markkaa pankkitukena.

Kolmas syy on se periaate, että kun pankkeja lähdettiin tukemaan, rahoitusjärjestelmän toimivuutta turvaamaan, lähdettiin nimenomaan siitä liikkeelle, että pankkituen tulee olla avointa ja julkista.

Tästä kaikesta johtuu se yksinkertainen asia, että luottamus pankkijärjestelmään, rahoitusjärjestelmään, ei palaa, ellei pankkialaisuutta myös näiltä osin aukaista. Roskapankkilaki pahentaa edelleen luottamusongelmaa. Se pahentaa sitä nimenomaan sen kautta, että ongelmaomaisuus on nyt mahdollista siirtää pois pankkien vastuulta yhteiskunnan harteille.

Se tuo mukanaan tämän niin paljon puhutun moral hazard -ongelman, toisin sanoen pankki-toimintaa hoidetaan huolimattomasti kustan-

nuksista piittaamatta, koska julkinen valta on taannut pankkien pystyessä pysymisen, ja se ei suinkaan kyllä saa missään nimessä olla edes mahdollisuutena, vaan se täytyy pystyä estämään. Tätä kautta tullaan kahteen näkökulmaan, jotka tämän pankkilainsäädännön yhteydessä mielestäni olisi pitänyt ottaa huomioon.

Ensimmäinen on se, että hallitus on tähän astikin hoitanut pankkikriisiä pääasiallisesti vain reagoimalla kriisin eri vaiheisiin pohtimatta kokonaisuutena järjestelmää ja niitä tarpeita, mitä pankkijärjestelmän sisällä on. Mitään pitemmän aikavälin ohjelmaa, saati lakien todellista kokonaisuudistusta ei ole valmisteltu. Tarkoitin kokonaisuudistuksella sellaista lähtökohtaa, jossa on tietoisena päämääränä tulevien pankkikriisien estäminen. Kaikki tähänastiset hallituksen toimenpiteet ovat lyhytjänteisiä, pakon edessä syntyneitä ratkaisuja.

Tätä taustaa vasten olisi valiokunnan tullut puuttua rahoitusjärjestelmän rakenteellisiin piirteisiin, ja kun vuosi on luotto- ja rahoituslaitoslakia käsitelty, olisi pitänyt ottaa voimakkaammin esille nimenomaan sidoskohdat, jotka järjestelmässä ovat. Sidoskohtina voi mainita rahoitusjärjestelmän pankkikeskeisyydestä aiheutuvat ongelmat, riskikeskittymien estämisen mahdollisuudet pankkien osakesijoitusten määriä säätelällä sekä megasijoittajien riskiomistuksen rajoittamisen sekä kysymyksen talletussuojakatosta. Nämä kaikki ongelmat ja pulmat heijastuvat nykyisen kriisin taustalla, ja sen vuoksi ja nimenomaan tästä syystä olisi ollut tarpeellista ottaa näihin kysymyksiin kantaa tässä yhteydessä. Käsitäkseni mukaan Suomen rahoitusjärjestelmän pienuus ja siinä toimivien rahoituspäättöksiä tekevien vähäväkisyys korostaa nimenomaan lainsäädännön tarvetta.

Vasemmistoliiton kansanedustajien tekemiä lakialoitteita toimme nimenomaan tätä taustaa vasten valiokunnan pohdittaviksi useampia. Ne otettiin kyllä valiokunnassa käsiteltäviksi, mutta valiokunnan enemmistö hylkäsi saman tien kuitenkin lakialoitteet käsittelemättä ja pohtimatta niitä tarkemmin, ja tämä on mielestäni erittäin suuri virhe. Nyt olisi ollut aika tarttua pankkikriisin rakennetekijöihin, joihin voidaan vaikuttaa lainsäädäntöä muuttamalla, jotta yhteiskuntamme rahoitusjärjestelmä ei enää joutuisi nykyisen laajuisiin ongelmiin.

Kun kuitenkin toinen ongelmakohta, pankkialaisuus ja liikesalaisuus, sai muotoja, joita valiokunnan puheenjohtaja esitteli enemmistön näkökulmasta, haluan aivan lyhyesti omasta näkö-

kulmastani tuoda esille pari seikkaa, ja silloin on tarkasteltava valiokunnan tekemiä muutoksia.

Mietinnön sivulla 7 olevia perusteluja, joissa käsitellään pankki- ja liikesalaisuutta, on pakko lukea rinnakkain enemmistön tekemien muutosehdotusten kanssa, jotta syntyy kuva siitä, että näillä muutoksilla ei ole kuin symbolinen merkitys. Kun valiokunnan enemmistö teki muutoksen lisäämällä tiedonantovelvollisuuspykälän 19 a uudeksi pykäläksi rahoitustarkastuslakiin, se on tietoista käsienspesua, jolla halutaan luoda mielikuva, että nyt ollaan pankkialaisuutta aukaisemassa. Pykälässä lukee seuraavasti: ”Pankkituen myöntämisessä noudatettavien periaatteiden toteuttamiseksi rahoitustarkastuksen tulee koota ja pitää julkisesti saatavilla tiedot luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu, mahdollisimman yksilöidysti toimialakohtaisesti, alueellisesti ja pankki- tai pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkialaisuutta ja haittaamatta elinkeinotoimintaa tai yksityisen henkilön suojaa. Näitä tietoja ei voida pitää pankin liikesalaisuutena.”

Kun täällä lukee ”rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkialaisuutta”, on luettava, mitä valiokunta 94 §:ssä pankkialaisuudesta sanoo ja mitä se käytännössä tarkoittaa. ”Salassa on pidettävä luottolaitoksen asiakkaan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityisen henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot taikka liike- tai ammattisalaisuudet, jollei se, jota tiedot koskevat, ole antanut suostumustaan tietojen ilmaisemiseen”.

Eli tässä jo määritellään hyvin tiukasti se raja, mitä tietoja voidaan antaa julkisuuteen, kun tässä viitataan myös liike- tai ammattisalaisuuden esittämiseen mahdollisuuteen ja kun liikesalaisuus määritellään näin: ”Liikesalaisuuden sisältöä ei ole lainsäädännössä määriteltä. Luottolaitoksen liikesalaisuuden piiriin voidaan lukea muun muassa liiketoiminnan kehittämistä ja organisoimista, markkinointia, varainhankintaa ja luottopolitiikkaa koskevat asiat, jotka eivät ole yleisesti tiedossa”.

Kun tällä kaikella tarkoitetaan sitä, että liikesalaisuutena voidaan pitää sitä, kun luottolaitos omista intresseistään lähtien harkitsee, mikä on liikesalaisuutta ja julkaisukelpoista tietoa, niin ollaan täysin samanlaisessa tilanteessa kuin on oltu tähänkin saakka, ehkä joiltakin tiukemmassa. Mitään uutta tietoa ei tule olemaan näiden muutoksien kautta.

Yksittäisenä asiana tähän liittyy mielestäni hyvinkin merkittävä yksisuuntaisuus, jota valio-

kunta omassa enemmistön hyväksymässä mietinnössään harjoittaa ja joka on suhteessa pankin asiakkaaseen ja pankkiin nähden. Valiokunnan enemmistö toteaa: ”Pankkialaisuuden estämättä pankki voi turvata saatavansa ja käynnistää perintätoimet laissa säädettyssä järjestyksessä.” Toisin sanoen käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pankkialaisuus koskee nimenomaan pankista saatavia tietoja, mutta pankin asiakkaalla, silloin kun pankki on hakemassa pankin asiakkaalta rästissä olevia maksuja tai lainoja ja kun niitä lähdetään perimään, ei ole mitään pankkialaisuussuojaa eikä liikesalaisuussuojaa, vaan kaikki tiedot ovat julkisia. Mielestäni tämä on aivan kohtuutonta nimenomaan asiakkaan näkökulmasta katsoen.

Tätä taustaa vasten vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on aikaisemminkin esittänyt pankkialaisuuden aukaisemista tietyiltä osin. Emme esitä tässäkään yhteydessä salassapitovelvollisuudesta, pankkialaisuuden pääsäännöstä, luopumista, mutta katsomme, että lainsäädännöllä ei pidä suojata sellaisia pankkisuhteita, joissa lainaa pankista on myönnetty huomattavia määriä ja jotka sittemmin ovat muodostuneet valtion tukea nauttivan pankin tilinpäätöksessä lopullisesti menetetyiksi ilman, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa voitaisiin arvioida jälkikäteen esimerkiksi pankeissa päätösvaltaa käyttäneiden toimien hyväksyttävyyttä.

Pankkialaisuuden varjossa on ehkä sekä suoraan rikollista toimintaa että harkitsematonta riskinottoa ja siitä johtuvaa luottotappiokantaa. Osa luottotappiollisista päätöksistä vastuuta kantavista on edelleenkin pankkien palveluksessa ja heitä jopa nimitetään nyt valtion pankkitukea valvoviksi toimihenkilöiksi ilman, että kukaan pankin ulkopuolinen voisi arvioida pankeissa tehtyjen ratkaisujen hyväksyttävyyttä. Tämä on mielestäni täysin vastoin kansalaisten oikeudenmukaisuuskäsityksiä. Sen lisäksi se asettaa pankkien kautta taloudellista valtaa käyttävät henkilöt muista yhteiskunnallisista vallankäyttäjistä poikkeavaan asemaan. Lähes konkurssikypsin pankin johtaja on aina suojattu, ellei pankki itse käynnistä tutkimuksia asioiden selvittämiseksi.

Alkuperäisen lakialoitteen pohjaa olemme esittäneet uudistettavaksi niin, että luottotappiorekisterin julkisuusvaikutuksen piiriin tulisivat vain niiden luotonsaajien luottotappiolliset luotot, joiden perintä ulosotossa, konkurssissa, velkomistuoimiossa tai velkasaneerauksessa on osoittanut velallisen maksukyvyttömyyden. Jos

luotonsaajatahon maksukyvyttömyyttä ei ole laillisella tavalla osoitettu, ei ole varmuutta siitä, millaisia kielteisiä seurauksia luottojen julkaisemisella voisi olla luotonsaajan vastaiselle elinkeinoiminnalle.

Esitämme salassapitovelvollisuuden pääsääntöä poikettavaksi luottotappioksi kirjattujen luottojen osalta säätämällä uuteen luottolaitoslakiin 94 a §:n, joka tulisi lisäyksenä valiokunnan mietintöön sisältyviin säännöksiin. Tämän pykälän kautta pankkitarkastusvirasto joutuu pitämään julkista rekisteriä, jota varten luottolaitoksen on ilmoitettava kaikki sellaiset luottotappioksi kirjatut luotot, jotka ovat arvoltaan yli 1 miljoonan markan. Rekisteriin kirjataan lainantajan ja sen yksittäisen konttorin myöntämät, edellä mainitun suuruisen yksittäisten lainojen luottotappioiksi kirjatut markkamäärät, luottotappioksi kirjatun lainan luotonsaajataho, konttorikohtaiset luottotappioiden yhteismäärät sekä luottokohtaiset vakuudet. Tämä on mielestäni täysin perusteltua nimenomaan avoimuuden ja julkisuuden lisäämisen vuoksi.

Tulen arvaamaan ne vastaväitteet, joita tätä esitystä kohtaan tullaan esittämään. Puhutaan jalkapuuteoriasta, julkisesta listasta, jossa yli miljoonan markan luottotappioita aiheuttaneet kirjataan, ja näinhän se käytännössä on. Mutta tulee muistaa koko ajan, että puhutaan jo sellaisesta tiedosta, joka konkurssin, velkasaaneerauksen tai muun laillisen menettelyn kautta on jo tiedossa olevaa asiaa. Tämä ei muuta käytännössä mitään muuta kuin sen, että ne ovat jossakin paikassa koottuja tietoja, jotta kansalaiset voivat tietää, mistä luottotappiot ja menetykset syntyvät ja mihin yhteiskunnassa 90—100 miljardia markkaa käytetään.

Jos eduskunta ei muuta mieltään ja pysyy enemmistön tekemässä mietinnössä, pankkisalaisuus on ja pysyy entisellään. Se on pankeille mieleinen tila. Valiokunnan tekemät esitykset rahoitustarkastuslain muuttamiseksi ja ponsi, jossa vaaditaan pankkituen myöntämisen ehdoksi samaa muotoilua pankkisalaisuuden aukaisemiseksi kuin rahoitustarkastuslain muuttamisessa on, on täysin muodollinen. Sillä ei ole mitään asiallista pohjaa, minkä osoittaa jo valtiovarainministeriön antama lausunto kyseisestä muutospykälästä. Lainmuutos ja tehdyt esitykset ovat täyttä käsienpesua, öljyä laineille, jolloin mikään ei muutu miksikään, jos valiokunnan tekemää esitystä ei muuteta.

Arvoisa puhemies! Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään pykäläkohtaiset esitykset.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli mielenkiintoista kuunnella ed. Korhosen edes viittaavan siihen, että talletussuoja-asia pitäisi ottaa jonkinlaiseen arviointiin. Mitä enemmän olen tätä asiaa miettinyt, koko tätä prosessia, mikä eduskunnassa on käyty tämän asian tiimoilta muutaman vuoden aikana, sen enemmän olen henkilökohtaisesti, huom. henkilökohtaisesti, tullut sille kannalle, että nyt olisi korkein aika ottaa kantaa sen puolesta, että jostakin tulevasta päivämäärästä lukien, ehkä sanotaan viiden vuoden kuluttua, meillä on talletussuojalla selvä katto.

Se tarkoittaa silloin talletuspankkilain 54 §:n muuttamista, ja silloin ne lainat, se talletusoperaatio, joka meillä nyt on meneillään, olisi suojassa. Nythän, kuten ed. Korhonen sanoi, 90 miljardia hänen odotuksensa mukaan ilmeisesti on veronmaksajien piikissä kokonaisuudessaan, mutta siitä eteenpäin jokainen tallettaja tietäisi, mikä on se talletussuojakatto, jonka alapuolella olevat varallisuudet ovat suojassa. Sillä tavalla tulevaisuus voisi olla veronmaksajan kannalta helpompi kuin se tällä hetkellä on.

Ed. Korhonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan vain viittasin talletussuojakattoon aivan samalla lailla kuin viittasin muihinkin lakialoitteisiin, jotka ovat hyvin perusteltuja ja joita valiokunnan enemmistö ei hallunnut hyväksyä. Siellä on riskiomistuksia, ristiin omistuksia ja muuta pankkilainsäädäntöä, hyvin keskeistä sisältöä olevia asioita, joita vasemmistoliiton edustajat ovat ehdotuksissa käsitelleet. Kuten totesin omassa puheenvuorossani, valiokunta otti ne käsittelyyn, mutta ei perusteelliseen käsittelyyn, vaan hylkäsi saman tien. Olen täysin samaa mieltä, että on aivan käsittämätöntä tilanteessa, jossa pitäisi valmistautua uuteen tulevaisuuteen, jossa luodaan ne lainsäädännölliset keinot, että tällainen tilanne ei voisi toistua, ettei niin sitä ei nyt tehty, kun se kerrankin olisi ollut mahdollista, kun pankkilainsäädäntö oli yksiin kansiin kutakuinkin koottavissa.

Ed. Björkenheim: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys n:o 295 sisältää yhdeksän eri lakia. Osa niistä on uusia, osa korjattuja. Tämä varsinainen suuri kokonaisuus on rahoituslaitoslaki, ja se on teettänyt meille kaikkein eniten työtä. Tietysti olemme käsitelleet tätä lakia melkein vuoden. Niin kuin valiokunnan puheenjohtaja totesi, tähän on sisältänyt hyvin monta mielenkiintoista asiaa, mutta ainoa, mikä var-

maan tässä salissa herättää suurempaa kiinnostusta, on nimenomaan keskustelu pankkisalaisuudesta.

Me muistamme kaikki, että kun vakuusrahastolakia käsiteltiin, niin tässä suuressa salissa kävi hyvin pitkä ja perusteellinen keskustelu siitä, että pankkisalaisuuteen pitää pystyä jotenkin puuttumaan. Myös keskustan eduskuntaryhmässä tätä käsiteltiin hyvin paljon. Silloin olin itse, niin kuin varmaan muutkin talousvaliokunnan jäsenet, siinä uskossa, että kun me pääsemme tässä rahoituslaitoslaisiin niin pitkälle, että tulemme niihin pykäliin, jotka koskevat salassapitoa, tulemme siihen kohtaan, johon puutummme ja jota voimme muuttaa sillä lailla, että vaatimus salaisuuden lieventämiseksi, jota peräänkuulutettiin, tulisi tyydytetyksi.

Sitten kun tulimme niin pitkälle tässä laissa ja paneuduimme 94 ja 95 §:ään, tulin kyllä itse siihen tulokseen, että näitä ei voi muuttaa sillä lailla, että ne myös koskisivat pankkitukea ja sitä, mitä pankkituesta haluttaisiin julkisuuteen saada, koska rahoituslaitoslaki koskee nimenomaan asiakkaan ja pankin välisiä asioita. Mehän miehinnössä toteammekin, että pankkisalaisuus vastaa tällä hetkellä sitä kansainvälistä käytäntöä, joka on eräs pankkitoiminnan perusedellytyksiä, ja tallettajien ja muiden rahoittajien on voitava luottaa siihen, että heitä koskevia tietoja ei anneta ulkopuolisille, koska tähän vaarantaisi siten varmaan monessa tapauksessa sekä yksityisen ihmisen että ammatinharjoittajan ja liikkeenharjoittajan olosuhteita huonoon suuntaan. Ei varmaan kukaan meistä haluaisi, että meidän pankkiasioitamme, lainoja yhtä hyvin kuin talletuksiakaan, olisi julkisesti nähtävillä. Asiakassuhteen lähtökohtana on, että pankin asiakkaasta saamat tiedot ovat luottamuksellisia, jollei asiakas itse muuta päätä, mutta harvemmin tietysti päättää.

Tässä laissahan ja salassapitopykälässä kyllä mielestäni on annettu viranomaisille kaikki mahdollisuudet saada sitä tietoa, mitä he tarvitsevat. Valiokunnassa tätä vielä muutettiin, että kun heillä oli oikeus saada, nyt pankilla on velvollisuus antaa viranomaisille tietoja. Tällä tavalla minun mielestäni tätä lakia voi tulkita sillä lailla, että kaikki tahot, jotka tarvitsevat pankkien ja asiakkaiden välisiä tietoja, saavat ne kyllä.

Kun ed. Korhonen sanoi, että nämä asiathan ovat muutenkin tiedossa, se ei pidä paikkaansa, koska meillä on hyvin monenlaisia tapauksia. Sehän on selvää, että jos yritys menee konkurssiin, yritystä ei mikään enää salassapito suoja.

Sama koskee velkasaneerausta. Mutta onhan meillä hyvin paljon toimivia periaatteissa terveitä yrityksiä, jotka ovat joutuneet hetkellisesti sellaisiin vaikeuksiin, että joutuvat luottotappiolistalle, koska sinnehan tulee jo niin lyhytaikaisia koron tai lyhennyksen laiminlyöntejä kuin kolmen kuukauden ikäisiä, että niiden ei kovin raskaita vielä tarvitse olla.

Jos sitten ajatellaan esimerkiksi devalvaation jälkeen jotain yritystä jolla oli valuuttalainoja, jotka nyt nousivat lähes 50 prosenttia pääomaltaan, yrityshän on voinut joutua tilapäisiin vaikeuksiin. Mutta tämänhän ei vielä tarvitse osoittaa, että se ei näitä joskus pystyisi hoitamaan ja että se olisi epäterve yritys. Jos nyt vedettäisiin miljoonan markan raja, että kaikki, joilla on yli miljoonan markan hoitamattomia velvoitteita pankkiin, tulisivat johonkin julkiseen listaan, kyllä me tiedämme, kuinka raadollista liike-elämä on: Nämä yritykset olisivat sitten leimattuja lopullisesti. Yksi ja toinen rupeaisi varmaan peräämään saataviaan, ja yritykset joutuisivat helposti sille listalle, jossa konkurssipesät luetellaan.

Mutta jotakin valiokunnan tietysti oli tehtävä sen takia, että eduskunnan vaatimukset olivat niin painavat mielestämme nimenomaan, mitä pankkitukeen tulee. Sen takia halusimme paneutua tähän asiaan erityisen tarkkaan. Meillä on lakialoitteen perusteella auki vakuusrahastolaki. Siihen paneuduttiin ja lisättiin tähän lakipakettiin vielä rahoitustarkastuslakiin uusi pykälä 19 a. Sillä me nimenomaan haluamme korostaa, että koska pankkituki on periaatteessa avointa ja julkista, niin tämä pitää myös käytännössä osoittaa. Sen takia haluamme tällä uudella pykälällä nimenomaan tähdätä siihen, että julkisuuteen on saatava tiedot luottotappioista, jotka aiheuttavat pankkituen tarvetta.

Mutta minä en usko, että kukaan periaatteessa voi olla erityisen kiinnostunut nimenomaan niiden yritysten nimistä, jotka ovat aiheuttaneet tämän, eikä mielestäni se ole aiheellistakaan. Tietysti voi olla yleisesti kiinnostavaa, mitkä ovat ne toimialat, joista tappiot ovat peräisin, ja samaten tietysti kiinnostaa, missä pankkiryhmissä suurimmat tappiot ovat. Sitten myös tämä alueellinen jako kiinnostaa. Kuitenkin on katsottu sillä lailla, että jos tällainen lista tehdään, se ei saa olla niin seikkaperäinen, että voidaan sen perusteella salapoliisityötä vähänkin tekemällä keksiä, mistä yrityksistä on kysymys. Luulen, että suurta yleisöä eivät varmaan niinkään kiinnosta näiden yritysten nimet, mutta nimenomaan se, mitkä yritystyytit ovat olleet aiheuttamassa suuria luottotap-

pioita. Juuri niin kuin valiokunta ehdottaa, tulisi toimia: mahdollisimman yksilöidysti toimialakohtaisesti, alueellisesti ja pankki- ja pankkiryhmäkohtaisesti rikkomatta kuitenkaan asiakkaan pankkisalaisuutta tai haittaamatta elinkeinotoimintaa tai yksityisen henkilön suojaa.

Tämä rajanveto sen välillä, mitä me kutsumme pankkisalaisuudeksi, ja sen, mikä on julkisuuteen saatettavaa, on aika loogista, koska se, mitä pankissa tapahtuu pankin ja asiakkaan välillä, on pankkisalaisuutta, mutta sitten taas, kun pankit luovuttavat tietoja pankkitarkastukselle ja Vakuusrahastolle, tämä ketju on se, joka muuttuu julkiseksi. Ja kun Vakuusrahasto ja pankkitarkastus julkaisevat luottotappioutilastoja, niiden pitää olla sellaisessa muodossa, että pankkisalaisuus on säilynyt, mutta kuitenkin käy ilmi, mihin pankkituki on käytetty.

Meillä oli valiokunnassa jonkin verran ongelmia, koska valtiovarainministeriö ei pitänyt tätä uutta esitystämme tarpeellisena vaan sanoi, että jo nykyisen lainsäädännön perusteella kaikki nämä tiedot ovat saatavina ja että tässä ei tuoda mitään uutta. Itse näkisin, että valtiovarainministerille yhtä hyvin kuin rahoitustarkastuslaitokselle ja Vakuusrahastolle on kyllä annettu tietoa siitä, että eduskunta kaipaa muutosta tähän asiaan. Heillä on ollut lähes vuosi aikaa itse aloitteellisesti tehdä jotakin, koska he ovat olleet tietoisia eduskunnan tahdosta, mutta kuitenkin sieltä ei ole mitään kuulunut, valmista ei ole tullut, joten valiokunta katsoi, että ainoa mahdollisuus edetä tässä asiassa on se, että itse otamme asiat hoitaaksemme.

Eduskuntahan tietysti säätää lait, tavallisesti eduskunta ei niitä kirjoita, mutta tällä kertaa on näin käynyt. Joten nyt me pontemme mukaisesti edellytämme, että saamme normaalissa järjestyksessä esityksen siitä, kuinka myös vakuusrahastolakea muutettaisiin niin, että samat tiedot sieltä tulevat julkisuuteen. Tähtäimessä on se, että pankkituen ehdot, se, että pankkituki on avointa ja julkista, toteutuvat.

Ed. K o r h o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin vetoaminen johonkin kansainväliseen käytäntöön ei ole ollenkaan perusteltua etenkin tässä yhteydessä. Mikään muu maa maailmassa ei käytä pankkitukeen niin paljon rahaa suhteessa kansantuotteeseen kuin Suomi. Ei näitä voi vetää yksi yhteen, kun puhutaan pankkilainsäädännöstä muissa maissa ja vertailaan sinne.

Ed. Björkenheim oli kuunnellut erittäin huo-

nosti käyttämäni puheenvuoron. Korostin erityisesti sitä, että tämä ei koske terveitä ja toimivia yrityksiä, vaan niitä, jotka ovat laillisen menettelyn kautta jo toimintansa lopettaneet. Asennetta, missä valiokunta käsittelee tätä pykälää, kuvasi valiokunnan varapuheenjohtajan toteamus, että jotakin piti tehdä, ja tehtiin täysin merkityksettömiä muutoksia pykäliin.

Mielenkiintoinen ed. Björkenheimin asenne on asiakkaan ja pankin väliseen suhteeseen. Pankin instituutiona, laitoksena, kyllä pitää saada säilyttää pankkisalaisuutensa. Mutta pankkisalaisuuden estämättä pankki voi turvata saatavansa ja käynnistää perintätoimet säädetyssä järjestyksessä suhteessa asiakkaaseen. Se on hyvin mielenkiintoinen näkökulma. Eli pankkisalaisuudella pitää kyllä suojella pankkeja, mutta yksittäinen kansalainen ei ole suojan arvoinen.

Toinen ehkä merkittävä asia, minkä ed. Björkenheim täysin unohti, on liikesalaisuus. Valiokunnan enemmistö oli koko käsittelyn ajan sitä mieltä, että luottolaitos omista intresseistään lähtien harkitsee sen, mitä se pitää liikesalaisuutenaan ja julkaisukelpoisina tietoinaan. Tämäkin on melko mielenkiintoinen tulkinta liikesalaisuuteen nähden. Siis käytännössä jos pankki, luottolaitos, omista näkökulmistaan tarkastelee asiaa eikä halua antaa tietoja, niin voi aina mennä liikesalaisuuden taakse. Mielenkiintoisia tulkintoja siihen nähden, kun puhutaan, että pankkituen pitäisi olla avointa ja julkista.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Suominen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan:

12) Hallituksen esitys n:o 299 Viron kanssa kaupaa ja taloudellista yhteistyötä koskevista väliaikaisista järjestelyistä tehdyn pöytäkirjan muuttamista koskevan sekakomitean päätöksen eräiden määräysten hyväksymisestä

lakivaliokuntaan:

13) Hallituksen esitys n:o 301 laiksi yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta annetun lain muuttamisesta

puolustusvaliokuntaan, jolle lakivaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto:

14) Hallituksen esitys n:o 302 laeiksi asevelvollisuuslain sekä sotilasoikeudenkäyntilain 2 §:n muuttamisesta

maa- ja metsätalousvaliokuntaan:

15) Hallituksen esitys n:o 304 laiksi maanmittausmaksusta annetun lain muuttamisesta

16) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 29 (HE 303)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.35.

Täysistunto lopetetaan kello 16.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

